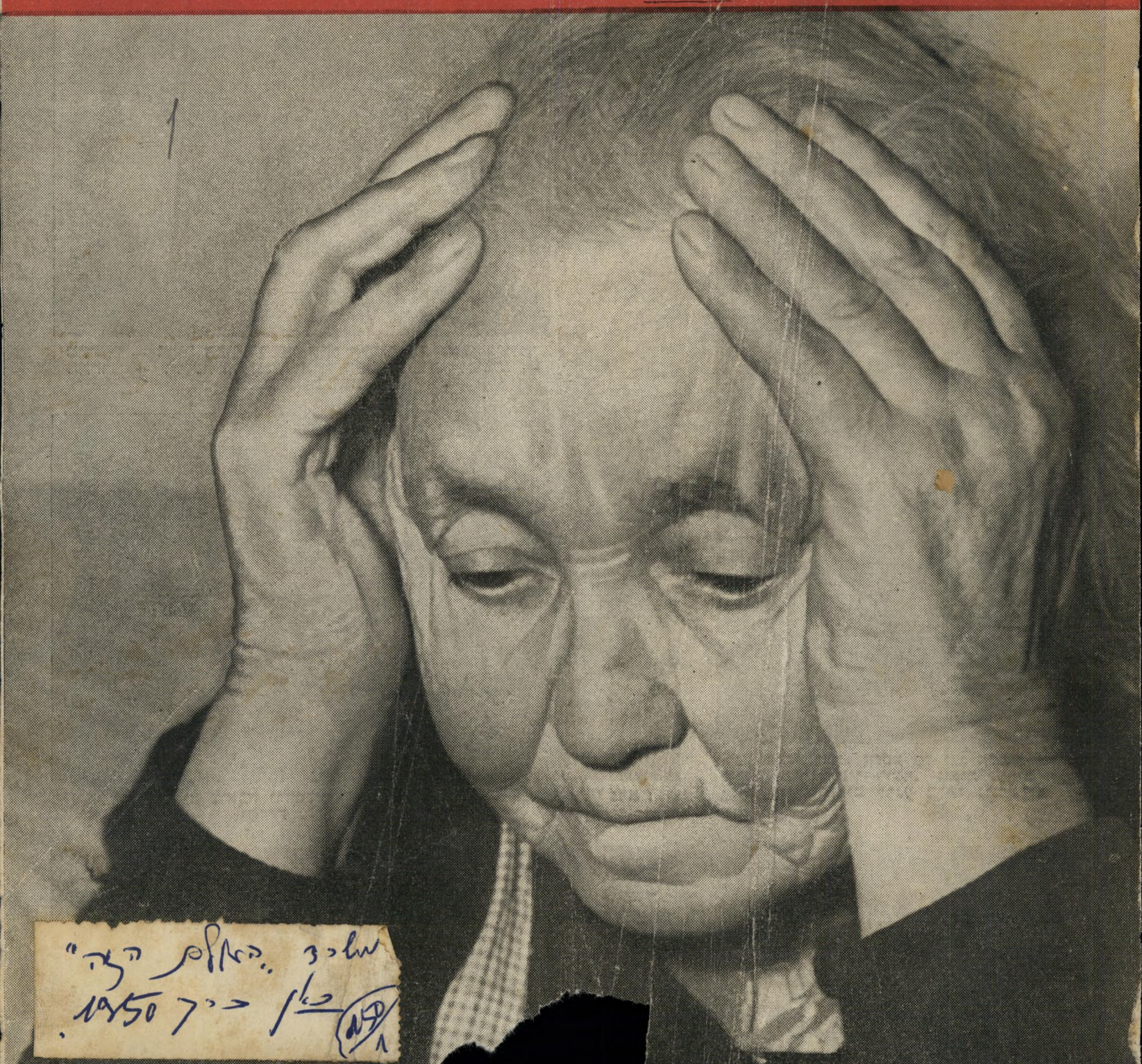

העולם הזה

ליתמוס החיים. דופק הזמן.
העורך: אורי קיסרי

שליח. "העולם הזה"
מאי 1950

1950

לפיד הנוער - בירושלים

צילומים: ב. רותנברג

זוהו הלפיד מקרוב. <

מוריעין — מקור הכוח. מכאן החל הלפיד את דרכו בשכונות האחרונות — לירושלים. מכל חלקי הארץ נישאו לפידים — אל מרכז האומה.

רגע בלתי־נתפס, נתפס על ידו המצלמה. חידוש הלפיד בדרך, תוך ריצה. מאות נערים ונערות היו שותפים לרגע בלתי נתפס זה.

צילום: פרנקנהיים

במעקה ההרים בואכה ירושלים רצים נושאי הלפידים אל בירת ישראל. יחידת מ. צ. מפנה דרך לרצים.

ז. בן שלמה / סיכומו של יובל

הננו מפרסמים בזה נסיון לסכום יובל הראשון של המאה ה-20. קוצר היריעה ואופיה הפופולרי ודאי שגרמו שלא הוזכרו מאורעות ואישים שמקומם בטקירה.

הימים ימי סוף דצמבר, ראשית שנת 1950. העתונות ידפוס סקירות משור בצות-צלומים. רואי-חשבון יגישו את הדו"ח-ים בעבור שנה אזרחית חולפת, ב"סיים" התפרסם תמונת איש חצי המאה... היתה זה הרצל או היסלר? נחיה ונראה...

ואילו אני מנסה לכוון את עדשתי הנפש לתוך חלל עולמנו. לעשות צילום רגע של אותה מערבולת רוחות חסרת צורה ומסגרת. אני מעביר קו אדמדם של סיכום ארעי על פני שדות מכוסים מפולת של תקופת-סופה היסטורית. סיכומי של יובל. של המחצית הראשונה למאה העשרים.

קריד. גם טרטור אוטובוסים אחרונים מהגזוזה של קומה רביעית אפשר לראות אורות מבליחים של העיר העתיקה. צהובים, אדומים וכתולים, הנה המנורות ליד שער יפו. בכבר ציון שופך פנס בודד שצד התורג על התבל, כל הבתים מקבלים אורה גון קודרני. בחוף שורקת ומיכת הרוח.

אולם בפנים החדר מוזום קומקום חשמלי. כבר קרוב לחצוזה. עוד לילה, עוד חודש, עוד שנה נושרים לחיק הנצח.

ועוד יובל. הנה מתקרב אחד הרגעים הנדירים כשימי הדור נעצרים ליד פרי שתדרכים של תאריך פורמלי.

כך ישב ודאי "אחי הבכור" — לפני חמישים שנה ו"סיכום" את המאה הי"ט. היה לו לקדמנו מעברות אופטימי ורדרד, כשם שאצל האנושות של היום הוא כחלחל בנוסח גרשוין... והבכורים אתם את המימרה העוקצנית של דודני? טים צרפתיים מראשית המאה העשרים? — האדם נולד — כך אמרו הם, — בלי שנינים. בלי שצרות וכלי אשלות ושוב בלי כל אלה יורד הוא אלי קבר. דומני, שהטכניקה של רופאי-השיניים השתפרה מאז אותם הימים, גם זקנים רבי-מידות התחילו לגדל בסביבתה של "כסית", — כאז רק האשלות לא חזרו.

כי גם סיבות מספיק היו לו לאחי הבכור, שלבש בגדים שחורים עם צוא רון לבן וקוצה, גידל זקן מדובלל והתפעל מהמצאת הרדיו, — גם סיבות לא חסרו לו כדי להיות "מבוסס" מאה אחת. המאה הי"ט, שעד היום היא לדעת רבים הנפלאה בדברי הימים, מאה זאת שהתחילה בפאות נכריות בחצר מית-טיריה ועבדות הכושים בארצות-הברית וסיימה בצעדים בוחיים של תנועות הפועלים הצעירות, ההולכות ומתעצמות ברוב ארצות אירופה — נאחזה לבני דורה כאלום מתוק. והם חלמיהו ודומים ברכבת הזמן, אשר לפי דעתם דהרה בקו הקצר ביותר אל התחנה הקוסמת ששמה "פרוגריס". הכל היה ברור, מחזורי, מודרני, מסודר מראש. ימי הבניים הפרועים נשארו רחוק מאחור, והאנושות התחילה סוף סוף להתגב כבתונה, כבורגני אמיד וה' גון, שכל חפץ מונח אצלו במקומו הנכון. בופה, במוסר, בשקפות בענייני המצפון. "יציבות" — זו המלה, הממצה את ראשית המאה שלנו.

את התיאור המוחשי של אורית השנים הללו נתן במוסר, "העולם של אתמול" סטיפן צוויג, שהוא בעצמו אחר מוצי גיו הטיפוסיים. גם זרמים בחיי הרוח, כמו הדיקונטים, שהזכרתי לעיל, לא

היו באותה התקופה, אלא כסערות בכוס מים. מי רצה לראות בהם בקיעים בסלע, המבשרים את פרוץ ההרעגוע? לשני אלילים סגדה או האנושות. הסוציאליזם, זה שנראה לפני יובל שנים ככיוסופים למשיח מודרני, של דגלו רשם העולם — את שמות טובי נציגיו — פוריה, קרופוטקין, מרכס, אנגלס, לאסאל, ז'ורס. הוא ניצח ברור סיה, ונדמה לי, שאפילו הפטריסטים הרוסי הגלהב ביותר לא יכול היה לתאר לעצמו לפני 50 שנה את מולדתו כה אדירה וגדולה, כפי שהיא היום תחת ההגהו של סטאלין. אבל גם הוא לא נתן את כל הפירות המקומים. והלאומיות שספגה לתוכה שאיפות טהורות ואצילות לאין ספור, זו הלאר מיות של גריבלדי קוסטי, קמבטה, מיצקיביץ' ומאסאריק מה נשאר ממנה? היא התנונה לגדל ענייניו, במעין הגדול של פטריסטים וליברלים העלו מים עכורים כל מיני הרפתקנים וקרייזיסטים. זו אחרי זו פשטו תנועות שחר רור לאומיות את הקגלי, אבדו את הקשר עם ההמונים, ובלעדיהם, — נבלו וכמשו. גרוע מזה — עם גופם גדל הסרן הפשיסטי והצרעת הנאצית. העולם נשאר שרוי במבוכה.

ב.

ובעקבותיו בא המשבר. הוא התחיל בצורה תמימה מאוד — מהעצת פסלים פרימיטיביים, שיצרו שבטי האיים הפולינזיים. או האצטקים שמלפני חמשת אלפים שנה, בזה, — שקבוצות נוער יצאו לטיול בקיץ. והתי חלו — לחפש מסביבים כל אחד בנפש חברו. ואותן המסגרות שהקיפו את כל שאלות החיים בתחומי הרוח והמדע, החברה והמין התנפצו לרסיסים. רותר פוד שביצע את ביוקע האטום בתחום התומר וגיימס גייס בספרו "אוליסט" בתחום הנפש. על פני רסיסים, שברים, שרידים של מסורת, מוסר, השקפת עולם, תחושה היסטורית רקם פראנץ קאפקה את סיפוריו הדימוניים.

לא רק מיליונים של מחוסרי-גג הולידה מלחמת העולם הראשונה והמשברים הכלכליים שבאו אחריה. במובן רוחני האנושות כולה היא חסרת-בית. — כי ביתו של האדם המודרני — מהו? במאה שעברה היה בית האדם בבית מסוגנו עד להפרזה ולא רק מבחינה אדריכלית. היו שם עמודים וקישוטי עמודים, פסלים יוניים ועל-יתאנה, סרק יונים וחדרי-משרתים — בחומר וברוח. ואילו היום נדחקים הבריות מבחינה גשמית ונפשית כאחת לתוך צירוף צריר פון או בית הרוס למחצה. שלושה קירות בו וג חסר. הקיר הרביעי איננו, — לא הוקמה בימינו ספרות גדולה, לוחמת שתציב לפנינו אידיאלים אליהם יש לשאוף. דרך הקיר הפרוץ חודרים רוחות ומצבירותות לפיכך מדי חום של תחושותינו לא יציב ביותר. ובאין מחסה מסתמנים באופק נופים קודרים של גייס קאפקה.

גם גג חסר לו, לאדם המודרני. אין סייג וקנה-מידה של השקפת עולם. המאה העשרים לא יצרה פילוסופיה, אם כי זרמים פילוסופיים היו לה למכר ביר. ובודאי שאין לה דפוס-מיסור. בלתי-מוזין הוא בן-דורנו נגד סערות הזמן.

אולם אותו יובל שלא ידע, כי לא שאף לבנות, פעל גדולות ונצורות בהר-בנת-אפיקים. — הנה הקיר השני זהו מה שנשאר כמשענת רעיונית. לבן תקופתנו מתורנו של מרכס. את המכת המרכסיתית אכלו באינטנסיביות רבה חומצות שונות בתמיסה מרוכזת. אולם מה שנשאר, או חלק ממנו,

יועיל עוד, כך יש לקחת לפחות — לשיכון-קבע. הקיר השלישי — רבים מצתופפים בצלה. חולל אותו וגמנונד פרויד ופסיכואנליזה שמו ותוארו בעולמנו. — גם הוא נוצרה רק ביובל האחרון. ובמשך ימי דורותיים הספיקה לחבוק וזרועות — — — המקרוקוסמוס של נישמת אנוש.

הרביעי — שלם ביותר. לא מרבים לטפל בו, כי גם להבינו ממעטים. דרך חלונו אפשר לראות את מרחבי הקיום והם אפלים, קרים ולא מושכים ביותר את האדם מכל ימות השנה. אבל הוא החשוב. מתוכו תצמח הפילוסופיה של המחר. אצל שלושה אני שים למדה האנושות החשובה את כיווני ודרכי מחשבתה. הראשון היה אריסטו, השני ניוטון, והשלישי הוזה או יהיה אלברט איינשטיין. ביובל האחרון קרה דבר אשר מעגלי השפעתו תסגרנה רק כעבור יובלות מספר.

אך בינתיים רותם העולם את נוסח-אחות-הכישוף של איינשטיין, מצרף אליהם את גאון הפיסיקה הנסיונית ובמקום לפתוח תקופה חדשה ע"י שימוש בכוח האטומי לצרכי תעשית שלום, מתאבקים העניים של תחנות נסיון בנבוסקה ואייזונה.

ובעקבותיהם בהירושימה. ולפניהם — עניני העשן של אושוויץ וטרבלינקה.

ג.

כבר נאמר לא פעם, והודגש עד לגודל, ששני האירועים החשובים ביו"ת בחיי ישראל ביובל השנים האחרונות הגם השואה של יהדות אירופה והקמת מדינת ישראל. זה ידוע לכל. אולם היות ומחזיקים אנו בפרשת סיכומים, נרשו לי לשאול שאלה גת לא-שגורית: מה הפירוץ היה, היחס שמיחסות שתי התופעות ההיסטוריות הללו זו לזו? מבחינת האיות ברורים הדברים. יהדות אירופה שנחרבה, היא היא אשר שימשה תומר גלמי לישוב הארצישראלי, מגופה נוצר, נורע, נבט וגדל כמעט כל הקיים במדינה הזאת. גם כשמדובר בנוער אסור להלפת להפרזה ולשכוח שאנשים אשר לחמו בתנאים של מרכזי אויליביץ, מרכזי טנבוים-טמרון או יצחק צוקרמן גילו תכונות שאינן נופות מאלה של משה זילברשמידט, אריה צוקר או ייבדל לחיים ארוכים יגאל אלון.

ומבחינת הכמות? מי מאתנו זוכר, שהפסדנו במשך עשר השנים האחרונות פי ששה מחומר האנושי, מאשר הצלחנו לקבץ כאן. אחרי שני דורות של מפעל ציוני ואחרי הקמת מדינה עצמאית?

לא רק עם קשה-עורף אנחנו, גם שבים "פחו כמים". בשביל לראות זאת די לנסות קיץ. בעתונות ארצישראלית משנים עברו (ודבר זה הכרח לעשותו) אם רוצים לסכם את היובל... — טולטול מתרגשות אחת לשניה, פקפקנו בכוחנו, חרדנו לעתידנו, התלהבנו מבן-ברית זה או אחר, עד אשר באה המדינה וזאת השכרונו המתוק. כולנו נכנסנו מעל הראש לתוך אמבטיהמים של שכחה, של גינוי-כוח, שררה וריבנות. מסוכן מדי — מוזכרים לנו נאומי מדינאים ומפקדי צבא. מסוכן למדי — היינו יכולים להזכר בעצמנו, לו היינו מדפדים מדי פעם בספר דברי הימים.

אין ספק. בשנתיים האחרונות עלינו "על דרך המלך של ההיסטוריה" אם להשתמש במליצה השגורה עתה בפי כל. יש יסוד מספיק להניח שלמרות ה"צנע" ומחנות העולים הולכים אנו

לקראת עתיד טוב יותר מאשר עברנו הקרוב והרחוק יותר. אולם גם בתוך התלהבות זו, הטבעית אולי לברק כפתורים, ליער עלי זית וגפן, לפראקים של שרים ומזוות דיפלומטיות ראוי לנו לזכור גם זאת: אנחנו בני תקופת המפנה הגדול בהיסטוריה עברית ו"אלה, שניצלו אחרי המבול,

מתווכחים אצלנו על עניני המגבית והציונות האמיקאית. דברים חשובים, בלי ספק. אולם אין זה אלא רקע לתהליך עמוק-שרשים שעוקר אחד — בינומן שאנחנו מתקדמים תוך קשיים ומכשולים, אבל מתקדמים, — שוקעת הגולה, גם הגולה "השליחה" לאט ובי המפנה. כשם שירדה יהדות אירופה לפני קיצה הטרגי.

את איינשטיין ופרויד הזכרתי כבר. מקום באריאופאג הגאונים. והנה אנרי ברגסון, שאף הוא ישכון בקרבם. פרנאץ קאפקה, הגאון הקודר מסמטי, את מיי-הביניים של פראג מהרילית, ואוסו ויינינגר, אנטישמי יהודי שעל סף הגאונות והטירוף גם יחד. ליב טרוצקי שידע לכתוב על היסטוריה וגם לעשותה וליאון בלום, אביר אחרון, אולי, של סוציאליזם הומניסטי בתקופת הדיקטטורים. הנה הרצל, גדול הניביאם בתקופה המודרנית וגורדאו בעל הפתאוס של ישעיהו והגיתוח של וולטרי חיים וויצמן, איש המדע והמדיניות, אשר ידע להעלות בתוכו תרכיז מופלא של יהדות-מזרח-אירופה, מאוינו ותקוותיו ובפני העולם הגדול, גם זכה לראות בפרי מפעלו וזה שלא זכה, זאב זיבונסקי, ואותו איש רב-פעלים, אשר העיז והשיג" — דויד בן-גוריון. יהדות אירופה, ידעה להקים מתוכה ערב כליונה אישים כמו ח.ג. ביאליק וטשרניחובסקי, סטפן צוויג ופראנץ ור-פל, אליה ארנבורג ולואיס ברומ פילד, מקסימיליאן הרדן וקארל קראוס, אגון אריון קיש וארטור קסטלי, ויליאן טובים ובוריס פאסטרנאק, ש. עגנון, יבדל לחיים, והזו, ולמן שניאור ושלום אש, אברהם שלונסקי ואורי צבי גריני בר, קארל ראדק ותיאודור לסינג, ואלטר טאטנו וולרד רידינג, קאגאנוביץ והור בייליש, את מארק שאגאל ואת מודי לאנו, את אפשטיין הפסל ואת נתן רפפורט, את גוסטב מאהל ואת גר שוין...

וליד אלה הופיעו ניצני העולם החדש, אהרון אהרונסון, יוסף טרומפלדור ויחרי עם וייץ, לוחמי המחתרת על כל שיכבותיה. אחד מיידינו המועדים, קסאברי פרוי שניסקי, מי שהיה יו"ר ועדת א"ם באחת מן הישיבות ההיסטוריות של שנת 1947, ביקר לפני שנים מספר בארץ. ספרו לי, שאחרי החזרתו לאנגליה מקום גלותו בימי מלחמת העולם השני, פירסם ספר נלהב על הישוב בשם "ארץ-ישראל מפעם השלישית", מדוע בשלישית? פרוי שניסקי מסביר: פעמים בתולדותיו שכן ישראל בארצו, בפעם הראשונה יצר את האמונה באל-יחיד, בשניה נתן יסוד לכל הדמות הנוצרית. התרבות המערבית, מאז, אף בארצות פוורוי יצר בבזבזנות עצומה אצרות של רוח.

מה יתן הוא, איפא, עכשיו, שואל הייד מנכר, כשהוא מחבקץ ומרכז את כוחותיו ומי? אדמתו בשלישית? מעצי מה מדינות? תרבות מקורות? דת חדשה? משטר סוציאלי מתוק? תנ"ך חדש? דבר אחד בטוח: משו חדש יקום פה, חידוש מדהים, שישיפע על התבל למשך מאות בשנים. מכאן, מאי תה ארץ ומאותו עם כמלפני אלפים שנה.

הוא יבוא מירושלים.

יהודי מארוקו מתארגנים לעליה

בכל המתרחש בעולם. הקמת מדינת ישראל היה הנס השני שארע להם בתקופתנו לאחר כניסת האמריקאים. בתפישתם התגשמו חלומות הדורות וימות המשיח הגיעו. ביאת המשיח ומלכות בית דוד הם המטען הציוני-רוחני של עולי מארוקו. "אחרית הימים" באה להם ללא הכנה. בחפזן נמכרו חפצי בית והחלה נהירה נחפזת אל נמלי ההפלגה.

הפעולה הציונית החנוכית עדיין בראשית צעדיה והיא מקיפה מאות אחדות באין אפשרות לצאת לרחוב באופן גלוי. במשטר הקיים אין כל אפשרות לפתוח מועדונים או לכנס אסיפות פומביות. רוב הארגונים הציוניים, לרבות תנועות הנוער, מאורגנות ליד מוסדות רשמיים, בתי-הכנסיות ובתי-הספר. לאחר תקופת עליה בלתי מבוררת נקבעו מסגרות חנוכיות וכבר הועברו מאות חלוצים להכשרה חלוצית בצרפת ובצפון אפריקה. חברות נוער במסגרת עלית הנור ער הולכות ומתארגנות בחלקן במרוקו ובחלקן בצרפת. לחולים ומבריאים נקבעו מחנות מעבר מתאימים לצרכיהם. נסיון השנה ההולפת העמיד את המוסדות בפני הצורך הדחוף לחנוך וארגון גלות מארוקו לקראת חסולה המהיר. מאמצים אלו יסייעו לסלק את הלוקייים, שנתגלו בעליית אנשי מארוקו בשנים הראשונות למדינת ישראל.

העם בתוספת אירופיים מעטים, ואף מבין הנוער היהודי, מפלגה זו נלחמת בגלוי הלאומיות היהודית ועשתה לעיתים יד אחת עם פורעים, בדומה למצב ששרר בארץ בשנת תרצ"ו.

למרות היציבות המקרית ביחסים בין שלושת חלקי האוכלוסיה, אין כל אפשרות שהיהודים ישארו במרוקו. מבחינה חוקית אין להם זכויות אזרחיות, במידה שלא קבלו תמינות צרפתיות. יתר על כן, מקורות הפרנסה הולכים ונכרתים עם גדול האוכלוסיה וחוסר דאגה לפתוח מצד הממשלה, הדלות עשתה שמות ביהודים. מחלות קשות ממיתות אחוז גבוה של ילדים וכל מבוגר לפחות מחלה אחת קשה. נוון גופני ורוחני צפוי ליהדות של רבע מיליון באם לא תעלה תוך פרק זמן קצר. מזה מאות בשנים מרוכזים היהודים ברובעים סגורים ועל אף הגדול המתמיד באוכלוסיה לא נוספים בנינים חד-

שו עמד המופתי של ירושלים לשעבר. הוכנו רשימות מדויקות ונעשו הכנות ראשונות להקמת מחנות השמדה. יודעי דבר ספרו על הכנת כבשנים במדינות אלג'יריה, ליהודי צפון-אפריקה. ברגע קרטי זה ארע נס שהציל את יהודי מארוקו מכליון חרוץ. האמריקאים נחתו על חוף מארוקו. הערבים זוממי הרעה נבהלו וליהודים היתה אורה ושמחה. בשנת 1948, בחודש יוני, נערך פוגרום ביהודי אוג'דה, עיירה מרוקאית נדחת, בה יש ישוב יהודי ניכר. הנאשמים מים ברצח ארבעים יהודים נדונו לעונש שים קלים, כי היהודים פחדו להעיד את כל שראו עיניהם. השלטונות הצרפתיים בדרך כלל אינם מעוניינים במאורעות, כיוון שהתערבות לשנאה יהודית מגבירה את הלאומיות המביאה לידי תביעות לעצמאות. הערבים מעוניינים להוכיח, שהם שומרים על יחס הוגן כלפי מעוטם כדי להיות זכאים לעצמאות המקוה. לפי נתונים אלו אופשרה

שיים. רשיונות לבנית בתים חדשים לא נתנים ליהודים. הצפיפות הרבה מגבירה את התחלואה והופכת את היהודי למעמד המפגר והנמוך ביותר באוכלוסיה, הגם שהוא עולה על שכניו במוסר, בתרבות וביושר. יהודי מארוקו אינם מרבים לקרוא בעתונים ואינם בקיאים

יציאת היהודים. שני מחנות קצוניים נלחמים בגלוי נגד היהודים. כהני הדת המושלמים המנצלים את בורותם הגמור רה של התושבים (רק כ-10% יודעים קרוא וכתוב!) כדי להסיטם ביהודים. מהצד השני עומדת המפלגה הקומוניסטית המקיימת את עצמה מבני דלת

מרוקו של היום היא מורטיטניה, הפרו כינוציה הומונית הנדחת בימי קדם. השוב היהודי במרוקו היום — התחלת הישיבות — בימים ההם. במאה השביעית נכנעה מרוקו לכובש הערבי ויהודי דים רבים שנלחמו כשבים בצד הבריאים נסוגו עמם לעבר הרי האטלס. צאצאי שבים אלו נמצאים עד היום הזה בשלוחות נסתרות של ההרים. אורה חיהם כשל בדואים, שוכני-האילים ובעלי-מקנה, ולא נשתנה בהרבה. יודי עתם ביהדות חזקה על ידי ש"ד-רים, שפקדום כל ארבע חמש שנים, כדי לגבות את כספי ר' מאיר בעל הנס. שפתם העברית היא לשון התנ"ך ללא מלים ארמיות, מלבד הערבית-ברברית שהיא שפת הארץ. מספרם אינו עולה על כמה אלפים. ערי מארוקו מאוכלסות רבע מיליון יהודים, רובם בני מגורשים, שבאו מספרד במאה ה"ד והט"ו. יהודי דים אלה באו בעול השעבוד של המושלים המושלמים שראו בארצות אלו מושבות לנצול כלכלי.

מפנה לטובה חל בשנת 1912 עם כניסת צבאות צרפת למרוקו. היהודים שמשו יועצים ופקידים לכובשים, וזה העלו על עצמם את חמת המושלמים שבדקו בדתם ולא הכירו בכבוש. אולם מעשי האלימות, רצח, שוד וחטיפת ילדות, — נפסקו. בדיעבד נאלץ השולט טאן, השולט בחסות צרפת, לקבל יהודי דים וצרפתים כיועציו בענייני כספים ואדמיניסטרציה.

ההזדמנות להפרע מן היהודים, "שבני דוד" בלאומיותם המרוקאית, ניתנה בנור במר 1942. הנאצים עמדו לכבוש את כל צפון אפריקה בסיוע מלא של ממשלת ווישי. הערבים אורגנו על ידי שליחי המשרד הערבי בברלין, שברא-

יצחק גורז / באוטובוס ההולך העירה

"הכלב נקי הרבה. — אמרה האשה — הכלב נקי הרבה ואני משלם בשבילו אחד כרטיס".

היתה בו בנהג מדה רבה של סב' לנות שכן היה מחייך, אלא שדבר בפסקנות ובתוקף: "נקי או לא נקי — אמר — אסור להושיב כלבים על הספסל".

האשה חדרה פנימה לתוך האוטובוס וישבה מאחורי הגבר המבוגר ורני הקטן. היתה מרטנת בינה לבין עצמה בלשון גרמנית והאנשים, שישובו במכונית, נכחו בקול ובהנאה גלויה. גם הנהג חיך.

הנער הביט לאחור ותהה על האופן בו היה הכלבלב מוטל על ברכיה: "אבא — אמר הנער — הכלב נושך?"

האב הביט לאחור באשה וראה שהיא תה נאה למדי על אף קמטים שבמצחה: "לא — אמר — אני חושב שהוא לא נושך. הוא קטן עווד".

הנער שב והביט בכלבלב: "הכלב של ורדי נושך את רגליו וגם הוא קטן", אמר.

אל תפחד — האב היה מביט עדיין באשה, או בכלבלב, או בשניהם (המשך בעמוד 14)

אט על מושבו עם שהוא מפויל בחשאי מבטים כלפי האב ובקש להציץ בעד לחלון החוצה. ברם מחמת שהיה אדן החלון גבוה מכפי קומתו, לא עלה הדבר בידו.

"אבא — אמר הילד — אבאליה, אני רוצה להביט החוצה".

— אין מה לראות, אמר האב — אין לך מה לראות בחוץ.

"רק רגע — התחנן הנער — רק רגע אחד להביט החוצה".

"רני — אמר האב — רני, שב בשי-קטי, אם לא תשב בשקט, אני מחזיר אותך הביתה".

הנער שב ונצטמצם על מושבו ולכסן מבט של טינה אל האב.

"כן — אמר הנהג — אני נוסע לתל-אביב".

אשה בגיל העמידה עלתה בכבש המכונית ובזרועותיה היה מוטל כלבלב קטן שעורו ברוד.

הנהג נקב בכרטיסה: "את הכלב אסור להושיב על הספסל", אמר, האשה הביטה בו במורת-רוח: "אני אשי-לם בשבילי". אמרה בלשון עלגה.

"אסור להושיב כלבים על הספסל", אמר הנהג.

הנהג הביט במראה התלויה מעל לראשו ובחן בעיון-מה ובהנאה גלויה את שפמו העב: "כן — אמר — אני נוסע העירה".

הגבר המבוגר דחף את הנער לפנים והושיט לנהג כרטיס אחד לניקוב.

"בן כמה הילד?" שאל הנהג.

"הוא בן חמש", אמר הגבר.

הנהג לטף את תלוליו הבהירים: "הוא נחמד", אמר, הגבר (ונסתבר שהיה זה אביו) חיך בהנאה והביט בנהג.

מבטו אמר תודה.

לאחר שנקב הנהג בכרטיס הלכו השניים וצנחו על מושב פנוי, האוטובוס היה ריק בחציו והתחנה היתה אף היא שוממה על אף שעת הצהריים.

הנהג שב ופסק אל תוך הראי שמי עליו. אחר חשף את שניו ובחנם בעיון יתר.

"שב בשקט. — אמר הגבר — אם לא תשב בשקט, אני מחזיר אותך הביתה".

לאחר הגחת הכלבים

הכביסה ונקי הבית וכן לפני השניה משחי את ידיך ב"קרם ולוטה" לבל תהיינה אדומות ומחוספסות. "ולוטה" מזינה את העור ושומרת על רכותו ועדינותו.

ולוטה

תוצרת שמן-היא!

התוצרת והשמן היחידים Velveta

א. ברעם / טעות שהזמן גרמה

מתלחשים היו מאחורי גבה והיו אף שאמרו זאת בגלוי, שעה שהיו מסובים אל השולחנות בחדרהאכל, ובקול רם דוקא: הפרוצה שלנו.

אותה שעה היתה שרינה חולפת-עוברת מול פתח המטבח ונעלמת לתוכו.

"קבצו והביאו לפלוגה שלנו מכל הבא ביד" אמר חיימיקה, "מילא, אפשר עוד להבין פרצופים כמוכם, אבל זו? ! ואליה, שהיה לוועד בהנאה ובשקשוק מנתו שלפניו, חייך ברוב-משמעות ונקש בלשנו, "סמוך" אמר. וכיון שאמר סמוך, מסתמא יש על מה לסמוך ועל מי לסמוך, ויותר שאמר, — רמז, והיו מתלחשים על יעקלה מפקדה-פלוגה, שכך רמז, ובכלל.

אך יכון שהימים טרופים היו לירושלים, לא הקפידו הרבה והחזיקו בכל אשר יכלו.

ידע יואל שאמת הדבר, לא נסתר מאיש ששרינה לא נשתבחה במידות, וכימי הבריטים היתה סובבת אתם. ואין צריך לומר שרבים מבאיה יהודים היו, ואולי יותר מאחרים. ידע זאת יואל היטב, אך משהביט בה, בשרינה, שעה שהיתה חולפת בחפזן מול פתח המטבח, נראה לו ממש מה, שאל לו לפסוק עד אשר לא בא למקומה.

...שערותיה אדמוניות היו, ורצים כהים היו חופפים ביניהן. גבוהת-קומה, גבוהה מרבים מאנשי הפלוגה, ושחומת-עין, ועורה לבן, וקולה כקול פעמון. כסף שנסדק ונצמד מרוב שנים, ורק שרידי תפארת עומדים עדיין.

מנעה עצמה תדיר מחברתם, אף שהיו ביניהם שטענו, וכי רעים אנו מהאנגלים, אך כיוון שבאו ועמדו לפניה נסתתמו טענותיהם, שהיתה תולה בהם מבט צונן ועיון ולא קרבה אל אחד מהם. "שמענו על כאלה" אמר אליהו. "רוצה להיות פה צדיקה אצלנו, לחזור בתשובה. אולי ירחם השם" וקרץ בעיניו. השאר פרצו בצחוק רם.

עד שהיו שרויים באותו מקום לא הצליח יואל לקרב אליה יותר משהצליחו האחרים, שבכל פעם היה גבוה, ואף הבושה מנעה בעדו, שמא יתפסנו מי בקלקלתו ושוב אין לו תקנה עולמית, שהיה מוחזק ברגש קלוש במקצת.

היתה עובדת במטבח ונעוצה שם במשך היום כולו, ואי אתה יכול לקרב אליה כיון שהטבח הראשי נצב עליך בתורו ומניסך לכל הרוחות.

אותם הימים התדבק הרעב בשערי ירושלים, והיו אף החיילים סובבים ובטבט שוקק ומתמה בין ארוחת לארוחה, שהיתה זו ניתנת בצמצום: העפת עין ונעלמה ונימוחה בפיה, ועדיין ברעבונן אתה עומד.

ידעו הכל, שמחכים בכל יום לשירה שתפרוץ ותביא מזון לעיר, והיו השמועות משוטטות שאמנם כבר הגיעה, וראייה לכך שקבלו פרוסה יתרה לארוחת הצהרים. והיו שטענו כנגדם: איפכא מסתברא. ולראייה, ההם הולך ולבן ומסתבר שאול והולך קמת השעורים, כי מן המפורסמות היא שכל שהלחם הולך וטוב, הולכים המחסנים ומתרוקנים.

היטב חרה לו, ליואל, על שאינו מצליח לקרב אליה ולדבר עמה, וכעסו נתגבר כיוון שלא עמדו הפיות מרוב-מלל ורמזים ועקיצות, על דרך הפשט ודרך הדרש, והיו חריפים ובקיאים בנסתרות, שכל המתרחש בחדר-החרים היה מונח בקופסתם.

לא גרם מזלו ולא הצליח לקרב עד לך אמות של המטבח, אלא שאין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו.

נעשה לו נס, ליואל, ובאחת מהתקפות-הלילה נפצץ ברגלו בכדור תועה, שכבר הורו הכמים שקלי עתו חריפה, יכה אל השערה — ולא יחטיא, ובעקב פגיעה זו שנפגע בו לידו ונפגע עמה. משנסר בו הכדור נלקח לחדר העזרה-הראשונה ונחבש, וכיוון שנשאר הקלע בבשרו נחתיב לשכב. בין הפצועים היו סובבים החושבים וכנגדם באו אנשי המטבח ומנות-האוכל בידיהם.

הטבח, ועמו שרינה, החלו לחלק את המנות, לכל אחד מהשוכבים בחדר.

עשיתי הנפש שפכה אור צהוב ומחוספס בחדר, ויואל הסתכל בה, בשרינה. היתה שקועה בעבודתה ולא נתנה דעתה על איש, כיוון מזור רצד על שפתיה בהגישה את המנות, אלא שלא היה זה חיוך כלל וכלל. לפתע השתררה דממה כיון שחדל שטף הירות מבחון.

"רואים שאת יודעת לספל", אמר לפתע. "בטח, ומה" פנתה והלכה לפצוץ אחר.

כשחזרה נסה שוב. "למדתי לפני הצבא?" שאל, ומיד התחרט, גולם איש שכמותו ממש הם שאינו יודע.

"לומדים בצבא הכל" אמרה בלי שמץ מבוכה. "הכל?" שאל שוב, ושוב התחרט חיכך לאמירה.

מן הפח אל הפחת, פיצה פה ומצפצף שטויות, הסתכל בו הישר.

"לומדים הרבה ושוכחים הרבה" אמרה. "כולם ככה. נעשים פה אחרים, גם אתה נעשית אחר."

"אחר?" איך אחר?" שאל, אף שידע שהצדק עמה. כשהיו לו רגעיו שלו, ידע להבחין ולדעת

שעתיד הוא לצאת מזה, אם בכלל יצא, אחר ושונה. לא הרי יואל דאז כיואל דעכשו, ולא כל שכן יואל של הימים הבאים.

"מה אתה חושב, אתה לא נשתנית?" — אמרה בקולה הצרוד שמעין בתלעג הדהדה בו — "אף פעם לא תהיה אחרי-המלחמה מה שהיית קודם" קמה ופנתה לכלים ואספתם.

מה דעתכם לאותה פילוסופיה שהיה מפלסך עם אותה, כן, מה יש — פרוצה. וכי תאר לו מימיו שדבר מעין זה עתיד להתרחש, אלא שחייב אתה להודות שאף אירועים אחרים שארעו, לא ראה אותם באצטגנינות שלו אפילו בחלום, וכבר לא היה מופתע מכל מצב שעמד בו.

הביט בשרינה בעבודתה, שהיתה סובבת והולכת, יוצאת ובאה, וידע, ידע בביורר שזו לא תצא כאשר באה.

אמת, אותן נערות ששהו בצבא, רוח של חוליה חולין נמסכה בהן, וכיוון שהיו סמוכות אל שולחן אחד עם חיילים מרובים, שכולם בחורים בעלי צירים, וידיהם חמומות וחרצבותיהם רפופות, נסתברו להן דברים מרובים שהיו בחזקת מוקצה בימים שלפני כן. משהסתכלת לתוך עיניה של אותה נערונה, הציצה בן בעין ישיבה וידועתה, משל היתה קשירה ממך בתריסר שנים. מעקמית שפתיה ניכר בה שלא מפך היא חיה, ולא אתה ושכמותך מטילים מרותכם עליה, וכבר ראתה גדולים וטובים ממך.

אלא ששרינה, איפכא מסתברא, מתיחסת היתה בבזז גלוי אל אותן השושמנות, שהיו סובבות והדוסות בין משרד למטבח. ממשע, חשה והרגישה טיבן של אלה. משהו, מסתבר, נהפך בקרבה. והריהו מצוה הוא, יואל, להיות שושבין לדבר-מצוה.

אלא, שדא עקא, לא זימנו בידו דבר-מצוה זה, כיוון שנטלטל לבית-חולים והיה מוטל שם כאבן שאין לה הופכין, לא לכאן ולא לכאן.

שמועה שמע: נעשתה חובשת ונזכרה לשבח בפקודת-היום. ונתעלה בעיני עצמו, כאילו פטרונה היה, מעין אפוסטרופוס, שזוקפים לזכותו מעשים-טובים שעושה בן-חסות שלו.

וכיוון שכבר נגזר שיפגשה, שוב לא בטלה גזרה ונפגשו בשניה, בעודו שוכב בבית-החולים.

אותו יום היה יושב בחצר על כסא-נוח ומנסה כוחו, כיוון שמרוב שהיה כבול למטחו כמעט וגש-תכה ממנו גירסא-דפסיעה. אותו כדור שנחנק ברגלו ברר לעצמו מקום נאה לשכון בו, והיה מתעקש עת ארובה להשאר, ואף לאחר שמשכו והוציאו אותו היו "סבוכים" ובלבולים ופגעים מפגעים שונים, שכפתו את יואל למטחו, אך לבסוף נעתר הרופא להפצרותיו המרובות והתיר לו לשבת קמעה בחוץ ולראות, האמנם הכל על מכוננו עומד.

עודו יושב ונושם אויר צונן, שהיה מקלח ברי אותו כבושם הזה, ראה לפתע אותה, את שרינה. מיד כשהבחין בדמותה חפץ לקרוא לה אלא שנחנק הקול בגורנו ולא יצא. משהו עצר בו, ולא ידע מה. שמא בוש בפני עצמו, או בפני היושבים לידו. ואולי ממנה עצמה? נשתירה בו אותה מדה תמהונית של רתיעה, שריד הימים ההם ולא ידע מה יעשה.

אותו שישב לידו, מאיריקה, שאף הוא פציע ברגלו היה, והריהו בחזקת בריא לחצאין שבועות מרובים, פנה אליו לפתע ושפתיו פשוטות-חיוך:

— ראי? — התם יואל ועשה עצמו כאחד שהצרידוהו מרעינותיו.

— אתה מכיר את שרינה זאת ש... — כן, מכיר אותה, — הפסיקו יואל בקוצר-רוח — מכיר.

הציץ בו מאיריקה בתמיהה ובת-צחוק טפסה והתגבה לזוית פיו.

מה יש — שאל — נכונית? נהרהר יואל קמעה: אפשר לכנות זאת גם כן. חפז עליו יצרו והחליט לשפוך קופתו לפני מאיריקה, לשמוע דעתו מהי. וסח למאיריקה כל אותם הרהורים

שהרהר, ואותם רעיונות שעלו בו, ואותם שבחים, שנשתבחה שרינה לאחרונה, וכיצד עולה נערה מבירה עמיקתא ומתורוממת מהיוון שהיתה שקועה בו לפני כן, ודוקא בימי מלחמה, כיוון שמערכתל זו וחושפת נפשו של אדם ומקלפת ממנה קליפות, אותן שעטפו עליה החיים בשטפם והטמינוה מתחתן. ויש, שמתגלה לנו, עת יוסרו הקליפות, אורה של נשמה, ויש, שמתגלית לנו באותה שעה — חשכתה, ומנסים אנו לתרץ לעצמנו אפלתה של נפש בנסיונות המון, ומע' לימים לעתים עינינו ומסתכלים לצדדין כיוון שלא ינחא לנו לראות אדם בערותו וערטולו. וסומים אנו לגילוייה-האורה, סומים. כיוון שאין בכוחנו לראות נכוחה, משל חציצה היתה בינינו ובין הנפש הנח' שפת, וכן אותן העטיפות המזוהמות, שאף שהסורו רשמן ניכר ועומד, ואין אנו יכולים לשחרר עצמנו מהן. יושב מאיריקה והאזין, והציץ ביואל מפעם לפעם והניע ראשו, ולפי שקשיש היה ממנו בהרבה שתק מרבית הזמן והניח ליואל לשפוך מרי שיחו.

יעוד אמר יואל ששרינה, אף שאין הוא מכירה לפני ולפנים הנה יודע הוא, וראיות חותכות בידו, שעמדה במערכה, מלגו ומלבר, ויצאה בנצחון. וכל אותם הברנשים הקורצים בעינם, עוזרים הם, ורואים מהרתורי לבם.

עודו עומד באמצע דיבורו פסעה שרינה כנגדם מפתח אחד שבבנין והביטה ביואל. כמזומה שהכיר רתו, שהגיעה קלות בראשה וקו שמש הבחיק בין רצי שערה, ופסעה ויצאה. השער חרק וסגר על דמותה הלבושה מדי צבא. מאיריקה רבץ בכסאו ועיניו עצומות ויואל הסתכל לעבר השער הסגור, הבחורות הצדקניות שלנו — הרהר — שלח ידך וגע בהן וקפו חטמן אל-על. נא, נא, יודעים אנו אותן, ראינו. נתמלא הרהורי נקם ועברה.

משנתרפא לא חזר למקומו, והיה מחזר על מיני משרדים ומטות, וכיסיו מלאים צווים ופקודות ומיני פנקסים וניירות מרובים, שהיה שוקע ואובד בהם שעה שרצה למצוא את הנוחץ לו.

חלפו שבועות וירחים נפשו, וחזר לירושלים, מצד ייד בפנקס שחרור (וכי חלם מי שיבוא יום?) ופגש את חברו משוטט להנאתו ברחובה של עיר ונהנה מזוויה של חמה. אותו חיימיקה אף הוא מן המשוחררים הוא, ולא עוד אל שותיק הוא בכך, מן הראשונים. ואינו מתפעל כבר — חלם, משוחרר, מה יש? וכי לא היית אורח מימך? מציאה מצא, אורח. טוב לצור על פי צלוחית.

מסתמא אין הענינים מאירים ושמחים אצל הלן. — נו, ומה ככה? שאל יואל כיוון שנסתם לפתע מקור שאלותיו.

— "עכשו אני רק הולך ועושה נקמה בבחורות" אמר חיימיקה בשמחה לאיר, "זוכר אתה זקפת חוטם שלהן בצבא, יחידה בששים. רק גנרלים הם לה. אותו חוטם נתגדעה קומתו ונשתפלה במקצת, עכשו אין כאן מאה חיילים צמאים ורעבים הסובכים אותך, לא חביבתי. מאה יש — כמור!"

חש אף יואל מעין שותפות בשמחתו המשונה של חיימיקה, כך יאה להן.

— אגב — שאל לפתע — זוכר אתה את שרינה, זאת מהמטבח?"

— "שאלה יפה" — אמר חיימיקה — "והלא חזרה זו מזמן למקצועה?"

— "מקצועה? — גבהל יואל — "איזה מקצוע?"

הציץ בו חיימיקה. "יותר ממקצוע אחד לא היה לה". אמר, ועיניו נתעמקו בחיוך — ידעני.

עמד יואל ותלה עיניו בלוח מודעות ולא ראה מה שעליו. ומה ירא עניו אותם מגדלים שבנה? יצא חוצץ לתקן נשמות ונמצא מרומה ומושפל. משל רמתה אותו זו, התלה בו, שחזרה והיתה מה שהיתה לפני כן. וכי מהו מתמה כל-כך, הרי היה זה ברוך, כן, ברוך כשמש. הלא בעצם ידע תמיד כזו היא, מאותו סוג. האמנם?

ראה שמסתבר הוא והולך, והקרקע. נשמטת מתחת רגליו, שוטה מופלג שכמותי, חיוך מריר. כל אותן המחשבות היפות — במותך שלך היו — ובשביל אחרים...

פנה והלך, דרכו של עולם בכך.

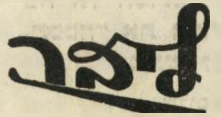

ופלים ליבר

בתוספת אבקת-חלב

טעם עדין • ערך חזונית

טוב לילדים מחלימים

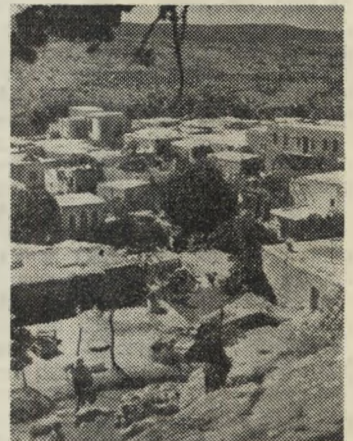
ראשון בארץ

הכדינה הזאת

ארץ ישראל

מדור הולץ — ומדור בא. כש פתחנו לפני חודשים אחדים, את המדור "ירושלים הרים סביב לה" היה המאבק על ירושלים נטוש בכל עוזו. מגמתנו היתה לתת חלקנו בהזכרת מרכזיותה של ירושלים וקביעתה בלב הציבור, ולחזק את האמונה וההכרה בירושלים עברית. עם מעבר הממשלה לירושלים והפיכתה לבירה בפועל — ירושלים לא עוד "הרים סביב לה", כי בתוך ישראל לבטח היא יושבת אבל טרם הגענו אל השלימות, לא בירושלים ולא בנגב, לא בגליל ולא בשרון ובשומרון. עוד רבים השממה והשממון. ובשאיפה לשימור לימות אומרים אנו מנתה: ארץ ישראל.

מדור זה ישתתפו בו סופרינו ברחבי ארץ ישראל וצבור קוראיו מוזמן אף הוא להשתתף לפי חוקי המדור: קטע קצר, נושא ראוי לדפוס. בקורת ותשבחות, דומם וחיי, מכל פינות הארץ.

מראה הכפר פקיעין צילום: אריאל

נחזור לפקיעין
אחרון שרידי היהודים מאותן משפחות אשר יושבות עוד מאז חורבן הבית בכפר פקיעין שבגליל, לברי אחרי גמר פעולות האיבה בגליל, לברי תו. הוא חור לאותו כפר בו הוא נולד ובו הוא מצא את מחיתו, לו ולמשפחתו במשך עשרות בשנים. פקיעין הוא הכפר היחידי בלב הגליל בו שוכנות ארבע דתות בכפיפה אחת, ותושביו חיים בשלום זה עם זה: — הנוצרים המושלמים הדרוזים והיהודים. במקום זה באים רבים מתושבי הארץ ומחוצה לה כדי לבקר בבית הכנסת העומד שומם ולראות את מערת רבי שמעון בן יוחאי החבויה בין סבך אילנות.

עוד בשנות העשרים חיו כמה משפחות יהודיות בכפר, אך אלה עזבו את נחלת אבותיהם ועברו מי לחיפה ומי לירושלים. וכיום יש משפחה אחת בלבד במקום. ידענו לישב שם מות ולהקים נקודות ישוב לעשרות ולמאות אך לחדש ולהגביר את כוחנו בכפר שמסורת עתיקה מפעמת בו, לא היה בכוחנו.

בזמנו, בשעה שמר בן-צבי גילה את הקהילה היהודית הקטנה במקום

זה עשה מאמצים רבים כדי להחיות את המקום על ידי תוספת יהודים שיאחו באדמה. אך כל השתדלויותיו לא נשאו פרי. אולי הגיע היום בכל זאת הזמן לחזור ולחשוב על שובם של יהודים בפקיעין היקרה לנו. רבות הן המשפחות הבאות מארצות המזרח התיכון, שבנקל יתאקלמו במקום זה, ויוכלו להוציא בו את לחמן בשפע.

כמה זעירה בשקט, ללא פרסומה בירושלים
רבה, אורגנה במה זעירה בירושלים. הבמה אורגנה על ידי הנהלת קפה "ארמון" הנמצאת בידי קבוצת חיילים משוחררים, שלפני התגייסם לצבא ההגנה שימשו כמלצרים בבתי-קפה שונים בעיר.

האמנים, רובם עולים חדשים ששירתו אף הם בצבא הספיקו להתחבר על הקהל הירושלמי בהופעותיהם, וביחוד גב' חיה-לה שיפר, זמרת עממית שעלתה לא מכבר מרומניה, והספיקה ללמוד כמה משירי העם הישראליים.

ה"צברים" מאמריקה ומאמצות אחרות
עמל רב השקיעו מורי ומדריכי הקורס למדריכי חוץ-לארץ, שליד מחלקת החלוצים והנוער של הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים בהכשרת קבוצה גדולה של צעירים וצעירות מכל תנועות הנוער הציוני שבארצות-הברית, קנדה, אנגליה, דרום אפריקה, מכסיקו, ניו-זילנד, אוסטרליה וארצות אמצ'יקה הלאטיניות. הצעירים הללו עברו קורס אינטנסיבי במשך ששה חודשים, בהם ספגו מנות גדושות של ציונות, של שירי מולדת עבריים, מקצוע קיט שוט מועדוני הנוער וריקודים עבריים. הצעירים הללו הפכו בגמר הקורס ל"צברים" בכל, ואפילו בתלבושתם. מי שראה את ה"ינקים" לפני ששה חודשים בבואם לירושלים לא יכירם במראהם החיצוני ורק כאשר הם מדברים מורגש הניב הזר בדיבורם. הם למדו לשיר, לרקוד, לשחק ככל שאר ה"צברים", ואפילו סגלו לעצמם כמה מן המנהגים של הנוער הישראלי, כגון נעילת נעליים בלתי מצוחצחות. והם נתקשרו בכל נימי לבם בארץ-ישראל ובהווי הישראלי שספגו לחוכם.

הם ישובו לארצותיהם למשך שני תיים, לאחר שיעברו עוד קורס של ששה חודשי עבודה במשקים החקלאיים, ורק לאחר שיעשו שוב בגולה במשך שנתיים יוכלו לשוב ולעלות לישראל על מנת להשתקע בה. קורסים אלו נעשו הכרחיים נוכח הביקוש הרב למדריכי נוער, שיכשירו את לבבות הנוער הציוני בגולה לקראת עלייתם לישראל. ואין כשירה וכריקוד שמי קרבים את הלבבות.

ברק בשמי תל-אביב
אחד הרגעים שבהם אנהני תמיד עוצמים עינים: ברק. אבל המצלמה אמיצה יותר מאתנו והיא פקחה את העיניים שה אל המראה הנחרד. והיא "תפסה" את הברק. הנה היא מוגש לכם.

צילום: פרנקנהיים

הכנסת בדרך בין תל-אביב וירושלים

מאת ש. יוסף

מעון-חרוף ומעון-קיץ הכנסת
"אפשר להחזיר את הכנסת לירושלים ואני מציע לכם להחליט על כך" — זו היתה הנוסחה של ראש הממשלה. ההחלטה נתקבלה ע"י כך שהיו"ר מודיע כי הכנסת תתכנס ב"ז שבת... אולם בינתיים נתכנסה ועדת-הכנסת ובה החליטו מחדש לדון על "העברה". כי נתברר, שהענין אינו פשוט כל כך ואין נו חלק, כפי שרבים האמינו. היו כאן, שחשבו שאפשר להסתפק בהעברתה סמלית: "נניח, לקיים אחת לשבועיים ישיבה בירושלים, או אחת לשבוע"...

אחרים הציעו לקיים את ישיבות הועדות בתל-אביב. הציר הערבי אמין ג'ארג'יה הציע — "כנהוג בהרבה ארצות" — לקיים מעון-חרוף של הכנסת בתל-אביב ומעון-קיץ בירושלים. והרי כעת חורף...

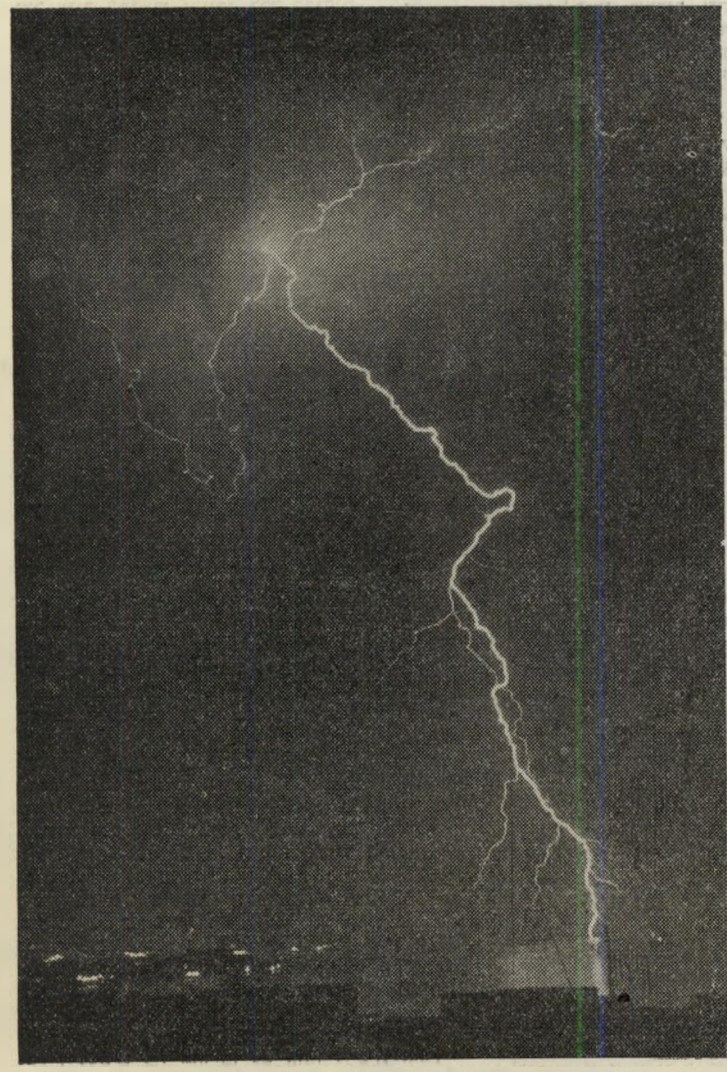
איכסון
בינתים עשתה מזכירות לפי המפתח הכנסת חשבון לכמה אנשים עליה לדאוג לאיכסון בירושלים, בו מן ישיבות הכנסת שם. נתברר, כי 12 חברי-כנסת, מקום-מושבם בירושלים. הם בני ת"א, היתר הם

אנשי ההתיישבות, המושבות וחיפה. אולם, רוב אנשי-ההתיישבות שייכים לסוג העסקנים, שיש להם מעונות קבועים בת"א. במלים אחרות, על מר מ. רוזסי, לדאוג לאיכסונם של למעלה מ-100 חברי כנסת, מחוץ לעובדי מזכירות הכנסת, הסדרנים, הקצרינות, הנהגים. ביחד — כ-150 איש.

אמנם מצא מר מ. רוזסי כ-120 מקומות במלונים ובפנסיונים, אך כש"ל"וש עשרות חדרים עדיין חסרים לו. נוסף על כך נתקלו בצרות אחרות: הרי בכלי-זאת קשה להשיג לכולם מקומות איכסון במלונים סוג ה"..."

צפה, איפוא, הצעה לחלק את מקומות האיכסון במלונים מסוג גבוה ומסוג נמוך לפי המפתח המפלגתי, לבל תסען האופוזיציה כי היתה הפ"ליה ופרוטקציה.

2 בער 3,5 בינתים מודיעים מירושלים על האמרת "דמי המפתח". אם לפני-כן אפשר היה לקרוא בעתונים מודעות על "החלפת דירה בת 3 חדרים בירושלים תמורת דירה, גם קטנה יותר, בתל-אביב" הופיעה השבוע מודעה כזאת בעתון: "פקיד ממשלתי מוכן למסור דירה בת 3 חדרים וחצי בסביבה טובה בתל-אביב תמורת דירה בת 2 חדרים בירושלים. רצוי בסביבה טובה".

מה, אומר אתה שהטלפון מצרצר לך כל היום באזנים, שזאת המצאה איומה. לא, יקירי, עשוי הוא, מכשיר זה, להביא גם תועלת. ובמקרים מסוימים אף לשנות את פני ההיסטוריה. כן כן. הגנה למשל בחנות גדונו בסביבת חירי פה, התפרץ פעם חבר מנוער ועכשיו לגדור, שמואליק הסמל לחדרי, -- ולהתיי ידוע לך שכששמואליק מתפרץ בלי נשימה מרוב התרגשות, דברים בגו, התפרץ פעם חבר מנוער ונכשץ וממקטט בשיחה. ובכן יושב אני כאמור באוהל, מעשן את מקטרתו, יחישב על תוכן למחזה. יש לי השק לכתוב מחזה. אבל ידידי, קשה למצוא עלילה למחזה כקריעת ים סוף.

יושב אני ומיגע את מוחי, והנה מתפרץ שמואליק, יושב על קצה מר טתי ושותק. שותק כחמישה רגעים ונאנח. שוב שותק ומפליט: הנה אני משתדל להמשיך בעבודתי, זאת אומרת במחשבותי.

התחלתי להתרעם עליו על שהוא מפרע לי בראותו אותי שקוע בהגיונות. לא עניתי דבר.

איוה קול! חור שמואליק בעץ שנות על שלו.

איוה קול? שאלתי סוף סוף. -- יוסקה, הוא אומר, יוסלה, איוה קול! נו איוה קול? צעקתי. יוצא ממש מכלי.

קולה שלה! הוא עונה. קולה של מי? -- אינני יודע.

סוף סוף אתה בא, מפריע לבך אדם לעבור, ומבלבל את הראש -- נדמה לי, אומר שמואליק שיושב אתה סתם, איזו עבודה זאת? עובד אני על המחזה שלי, --

הנה, אומר הוא, טוב עבוד, יוסקה, עבדו. ומשתתק.

אבל לכל השוים, סקרן הייתי בכל זאת לדעת מה ענין הקול, ואני אומר

לו, -- ובכן, הואיל וכבר הפרעת לי ספר כבר מה ענין הקול הזה. התחיל שמואליק בהתעוררות: יוסקה ידידי, ידוע לך שהייתי אתמול בחיפה. -- ידוע אני, עניתי.

-- ובכן, הוא ממשיך, תפשתי שם את קצין האפסנאות החטיבתי. צלצלתי בכל מיני טלפונים. חפשתי בכל המש רדים.

-- נו -- ולא מצאתיו. -- נו אז מה, שאלתי בלי סבלנות.

אבל, יוסקה יקירי, ידידי האחד, מצא תי אותה. -- את מי? זאת אומרת לא אותה, אומר שמואליק, אלא את קולה בלבד, התעיק כנראה מרוב דבורים והשתתק. -- נו, דרבנתי אותו. -- אחרי כל החפשים כשכבר התאשתי מלמצוא אותו קצין, נסיתי עוד מספר טלפון אחד. הבחורה שענתה צלצולי זה גם היא לא ידעה על מקום שכינתי של ברנש זה, אבל יוסקה, יוסקה ידידי, קולה הרעיד את לבי. כל מלה כמני גינה ערבה.

נו, ומה, שאלתי. -- תאר לך, שאני שמואליק אזרתי עוז, אמרתי לה שילך אותו קצין לכל הרוחות, כן, אמרתי לה שקולה הק סימני, ושאלתי אותה, אולי אפשר יש ברצונה, הואיל ובודד אני בחיפה, אולי תסכים להלוות אלי בערב לקולנוע.

-- גבור אתה שמואליק, אמרתי לו, -- כך, ישר, דוגרי?

נו, ומה היה?

שמעתי בשפופרת את צחוקה, תשי פוכת של צלילי כסף, היא מצטערת, אמרה, אין היא נוהגת לצאת עם אנשים בלתי מוכרים לה. ושוב שמעתי את צחוקה הנלבב, -- הפצצתי בה, הת' חננתי, סוף סוף הסכימה שאכתוב לה מכתב. אוהבת היא מאד לקבל מכתבים, ולא איכפת לה ממי, זה מענין

נורא. ומסרה את כתבתה, צחקה והפי' סיקה את השיחה. שמואליק השתתק, עיף מנאמו הא' רוק.

-- כך, כך, -- המהמתי, שתק שמואליק זמן מה, ופתאום פנה אלי, -- יוסקה, אתה ידידי לי? ברור, -- ובכן בקשה לי אליך. -- ומה היא, -- שאלתי.

כתוב לה בשמי מכתב. הרי ידוע כתוב אתה מאין כמור, ואני, אני מתקשה בכתיבת מכתבים ממין זה. -- להתעצ, -- קראתי בכעס. אבל אין אתה מכיר את שמואליק, עקשן הוא כפרד, להבדיל, התעקש, וכ' כתבתי, כמובן, כתבתי כיד כשרוני הספי' רותי, יצירה ממש ולא מכתב, מכיר אתה בוראי מכתבי אהבה שבספרים שענינם אהבה, למשל של המסון, שהיה "מוזיק גדול" בעיני זה, ועוד כגון אלה. ובכן, בטוח אני ששלי עלה על שלו בסגנונו, בלהט הגעגועים שבו, ובכ' תב היד היפה למהדרין. שמואליק הת' רגש בקראו מכתב זה, ממש הויל דמעות.

למחרת בבוקר שלחנוהו לתעודתו, ובלי סבלנות כחינו לתשובה, והנה כע' בור כמה ימים הגיע מכתב מאסתר, אנב שמה של אותה בחורה, אסתר, והמכתב כתוב ביו הלשון.

-- שמואליק החביב, קבלתי את מכתבך, ונהניתי מאד, יופי של מכתב, נהדר לקבל מכתבים מאיש בלתי מוכר, זה כל כך מסתורי, רומנטי, יופי, אתה כותב ממש כמשורר. אני מחכה למכתבך הבא. אסתר. בערב ישבנו וחברתי מכתב שני.

היא, כמובן, ענתה, ואני עניתי שוב. חליפת מכתבים משונה זו נמשכה כחור' דש. הענינים במכתבים התפתחו, וב' אחד המכתבים, דרש שמואליק לבקש ממנה סוף סוף פגישה. טוב, בקשתי, ו... אסתר הסכימה, וכאן מתחיל הענין.

בבוקר היום הגדול, הוא יום הפ' גישה, ראה אני והנה פניו של שמו' אליק אינם כתמול שלשום, מסתובב הנה ושוב, עצבני, לבסוף הוא פנה אלי, -- יוסקה אתה ידידי לי? מוכן ללכת עכשיו באש ובמים? -- ברור, צחקתי.

-- יוסקה עשה לי טובה, הוא אומר, סע אתה לפגישה עם אסתר במקומי, חושש אני, הוא אומר, שאסתר תתאכזב מדבורי, מסגנוני, הואיל והתרגלה לכ' תיבתך הנמלצת, ואתה דבר אתה, הכן אותה, ספר לה עלי, על אהבתי אליה, ואז --

-- כלום יצאת מדעתך, צעקתי, -- אני עוד מביין, לכתוב בשמן מכתבים, אבל להופיע במקומך, כלום נשמעה כזאת?

אבל אינך מכיר את שמואליק, עק' שן הוא. הסתדרתי איך שהוא עם רשיון' יציאה מהמחנה ונסעתי לפגישה.

בשעה המיועדת באתי למקום שנקבע במכתב, והנה מוכה שם ילדונת מוחק, אני אומר לך, חבובה, בראותה מסמ' תובב אני כמחפש את מישוה, נגשה אלי: -- אתה שמואליק? -- שאלה, וקולה באמת ערב כקול הסירינית.

פתחתי את פי לאמר שלא שמואליק אני, אבל חששתי להבהילה ולקלקל את כל הענין, ובכן בלי לאמר לה, אם שמואליק אני או לא, פתחתי בשיחה, אמרתי שבכל אופן, לי היא מחכה.

דברנו על חליפת המכתבים, על חיינו בצבא, על מזג האויר, והלכנו לקול' נוע, רק כשליחיתי אותה אחרי ההצגה לביתה, עלה בידי לאמר, שלא שמואליק אני אלא ממלא מקומו. נדהמה אסתר, ושאלה ברוגה, -- ומי כתב את המכתבים? -- אני, עניתי בתום לבי, -- אז הרי אתה שמואליק, -- צחקה נר' געת. שוב לא רצתה לשמוע את הסי' ברותי ועלתה לביתה.

למחרת חזרתי למחנה, שמואליק קבל את פני באי סבלנות.

-- נו? -- נו, אמרתי הכל בסדר, היא חמודה, היינו בקולנוע.

הכל סורגות...

אני סורגת, את סורגת -- כולן סורגות. מגדוד ועד קטן ובכד מקום. מי באו טיבוס ומי בתור. מי בע' בודה זמי במספרה...

ואשר לכביסת מזכרשי הצמר -- אז ראנה! אם תניחו לי לכבס אותם, הם לא יתקדקדו ודא יפגעו. אני מחזירה לצמר את צבעו המקורי, גמישות ורכות ומונעת התמוצות.

אמה

תוצרת "שמ"ן" היא!

-- וספרת לה הכל? -- ספרתי, אבל לא האמינה לי -- אומר אני, -- שאני לא אתה, חשבה שמתלוצץ אני, ובכן החלטנו להמשיך בחליפת המכתבים.

ושוב חלפו כמה שבועות, המכתבים הלכו ונעשו תכופים יותר. הרומן הת' פתח, המצב נעשה משונה במקצת. אני מכיר את אסתר, כותב את המכתבים, ובעצם כל הענין שייך לשמואליק. בכ' צור שוב הועדנו פגישה, והפעם נסע כבר שמואליק בכבודו ובעצמו. למחר רת חכיתי אני בחוסר סבלנות לשובו, והנה הופיע: -- נו -- שאלתי.

-- נו, הוא ענה, היה נחמד מאד, היינו בקולנוע.

-- ומה? -- כשבאתי למקום הפגי' שה, הוא אומר -- ראיתי ילדה נחמדה מחכה; -- נגשתי ושאלתי אם אסתר היא. -- כן, ענתה, והמשיכה, -- כלום שמואליק שלח אותי, למה לא בא בעצמו, כלום חולה הוא, וראיתי שהיא ממש נבהלה.

-- ואז? -- שאלתי.

-- אז אמרתי לה שבצעב אני הוא שמואליק, ואתה חברי יוסקה, היא פרי' צה בצחוק, ולא האמינה, בשום אופן לא האמינה, והלכנו לקולנוע. וכש' ליחיתי אותה לביתה, בקשה, שלמען השם, אכתוב לה, זאת אומרת שתכתוב לה תיכף, ששמואליק יכתוב לה אם בריא הוא, ומתי יבוא בעצמו.

אוי, סמבל, קראתי, מה עשית?

מה יכולתי לעשות, הצטק שמואליק, לא האמינה -- ודי. לך עשה משהו. והנה קרה שכעבור זמן מה העבירו אותנו לפתע לחזית אחרת. חסל סדר מכתבים ופגישות, גודנו ממקום למקום, השתתפנו בקרבות, מלחמה חביבי.

עברו כחדשיים. מוזמן אני לחיפה, עובר לתומי בחיוב, והנה ממש מולי צועדת אסתר.

משום מה התרגשתי פתאום מאד מאד. -- שלום אסתר, גמגמתי.

-- שמואליק, קראה אסתר, שמואליק, ואני בטוחה הייתי שקרה לך אסון. כתבתי עוד כמה מכתבים, ולא קבלתי כל תשובה. שמיאליק יקירי, דמעות היו בעיניה היפות, בחיי, לך צעק ברעג כזה שלא שמואליק אתה אלא יוסקה.

שואל אתה מה היה הסוף, הלכנו לקולנוע, וכשליחיתי אותה לביתה בלי' לה, אמרה לי החבובה, שהתגעגעה אלי מאד, שאוהבת היא אותי ועוד המון דברים, ואני, אני טעניתי שגם אני אוהב אותה עוד מהמכתבים הראשונים, אלא שיוסקה אני ולא שמואליק. שמואליק או יוסקה, נגמר הענין שהתחתנו, וב' זה הושם קץ לבלבול.

אתה מבין, ידידי, פשוט לא היתה דרך אחרת לצאת מן הסבך הזה.

מלון ציון

מסבא מעודן וכשר

מקסימום נוחיות

הדר-הכרמל חיפה

טלפון 4465

מגנים

מר מנדלבאום ותזמרתו

בשבת תה בשעה 5

זה לא מרגיז

הצרכניה

קמה המדינה. אנו יודעים כמדינה נאורה ומתקדמת בקרב אומות העוֹלָם. ואולם יש בארצנו עדיין נקודות מספר השרויות בחשכת ימי הביניים.

בקרית באחת הנקודות הללו. הג קודה כלולת מספר בתים וכמה כביר שים ומזכירה אחוזה פיאודלית. ומדוע? אדם אחד הוא בעל המקום. אותו אדם הוא גם מוכתר המושבה. הוא הקים ועד ומנה עצמו יו"ר הועד. הוא אף הגבאי הראשי של בית-הכנסת במ קום. קבל על עצמו את הספקת התח בורה למקום. לפני חדשים מספר מנה את עצמו למפקח על המזונות במקום (הממשלה הסכימה).

כאות תודה פתח במקום "צרכניה". הממשלה נהנתה מאד, אולם אף הוא נהנה כיוון שהרווחים נגרפים לכיסו. וכיצד קוראים ל"צרכניה"? זו תושבי המקום? הם קוראים לה: "הצרכניה של המיליונר".

הבדיחה — ומחירה

בקרית לפני ימים מספר אצל סוכ גות לתיווך. שמעתי את המתווך סח לפני אנשים מספר:

"בשביל העסק הזה אני מקבל כך וכך אחוזים. בשביל דירה זו, — כך וכך אחוזים. בשביל קרקע זו כך וכך אחוזים. וכעת אספר לכם בדיחה..."

קפץ אחד הנוכחים:

"חכה רגע! את הבדיחה ספר, אולם אחוזים אל תבקש!".

אשף

שער מחודש
ע"י **הגדסטר**

מ ו נ ע
נ ש י ר ה
מ ר ח י ק
ק ש ק ש י מ

40 שנות נסיון של הרוקח

טבצ'ניק

ח ל א ב י ב

רחוב הסלך ג'ורג' 54
פיוח דיננוף. סל. 2963
אוסובוס: 21 20 13 8 6 5

אין סלף סניפים!
להשיג בכל הארץ

ע י ת י
(שלך ושל אחרים)
י ו ס
ח י ו ב י ו ש ל י ל י
ב ח י ר ת מ ק צ ע
(נחום כשרונותך)

ע"ס בדיקה מדעית פסיכולוגית
וגרפולוגית פרנולוגיה וכירומנטיה

פ ס י כ ו ג ר ס ו ל ו ג

פרופ' מריאן

רח' אלנבי ת"א
(10-1) (4-7)

בל נתפס להפרזה

מאת זאב בן-שלמה, ירושלים

אולם, וכאן מתחיל לדעת הויכוח. בל ניתפס להפרזה. בל נעשה מזה שיטה פוליטית, או השקפת עולם. "האורינטציה על אסיה" כפי שמגדירים אותה היום, גיבוסת על ההנחה שמדינות אסיה או גושי המדינות הם המעצמה העולמית של מחר. ודבר זה טעון עדיין הוכחה.

*

קיימת אסכולה אסיאתית בציונות. היא נוצרה בשלהי מלחמת עולם הראשונה. שרשרה נעוצים באכזבה העמוקה מאירופה. עריסתה עמדה באירופה המרכזית, שם גם פעלו דובריה ומנהיגיה. שלוחתה העיקרית בארץ התחלתה לתוך האידיאולוגיה הדו-לאומית של "השומר הצעיר", צורתה הקיצונית היתה "ברית שלום". היתה מהדהדים עתה באופן בולט באפנה חדשה זו. ההערכה של גנדי, האיש שאין אנו יכולים להעריכו כראוי בדיוק כמו שאנגלי איננו מסוגל לתפוס את התרבות של בעל בולט, למשל, שרווחה בחוגים האלה לפני חצי יובל שנים, — הערכה זו עברה לתוך גלגול חדש, והיא קירה להודו "מנהיגת אסיה" כדברי ראש ממשלתה ניהרו.

מכאן גם שאני מטיל ספק באי-מיתות המוחלטת (לא היחסית) של הדברים שנאמרו ש"חץ ההיסטוריה משיגה את כיוונו", כי אם כתר של מעצמה מנהיגה יעבור לאיוו שהיא מדינה באסיה הרי באותה מידה תחדל זו להיות אסיאתית ותיהפך לאירופית במהותה, יורשת וממשיכת המסורת של תרבות המערב השוקעת.

מדברים על מיווג? מסופקני אם יש כאן מה למוג. מסופקני מה יכול להציע הצד שכנגד, — אסיה, זולת חומר גלמי ליצירה תרבותית חדשה.

כלום לא מוטב שהמדברים על מיווג כזה יעקבו אחרי הנסיונות שני עשו עמי אסיה עצמם?

הנה יאפאן, המדינה שרכשה לעצמה את הציוויליזציה האירופית, על מנת להגן בנשקה על ערכיה התרבותיים והמוסריים האסיאתיים. השינואזים היאפאני (קשה לקרוא לאידיאולוגיה דתית-מסטית זו לאומיות, שהיא מושג מערבי טהור) התגלגל לטוטליטריות עבדותית, המשיך בשינוף-פעולה עם הנאצים וסיים בהירושימה.

ואילו טורקיה, קיבלה לא רק את הציוויליזציה האירופית אלא גם מנסה בהצלחה ניכרת לרכוש לעצמה את ערכיה הרוחניים.

סין הקומוניסטית, אם תצליח להתגבר על קשייה הפנימיים, תהיה אסיתית במידה כה מעטה כמו סבירד לובסק או ולאדיוסטוק... הודו וארצות ערב עדיין חיות תחת קליפה תרבותית-פסיכולוגית עבה של ימי הביניים שלהם ושום ניצנים של השפעות אירופיות אינם יכולים לשנות את הדבר הזה, חוץ ממהפכה פנימית עצומה בנוסח קימל אטאטורק, שאצי לם לא באה עדיין, ואין אנו יודעים מתי תבוא.

ובסיכום: מוטב שנמשיך בטיפול כוחנו ותרבותנו תוך חישוב ופתוח הדרגתי ואורגני של ערכינו המקוריים, תוך מדיניות נבונה וריאליסטית, מאשר להתמסר להזיות "אסיה-תיות" התלויות על בלימה, ושום דבר לא יעניקו לנו זולת אשליה.

בה מסיימים אנו את משאל אסיה-אירופה. לא יכולנו לפתס את כל התשובות ועם קוראינו — הסליחה.

השאלה "אירופה או אסיה" כמה וכמה פנים לה ורב הטשטוש ועירובוב המושגים שנרקם סביב כל אחד מהם. ננסה לסקרם בקצרה.

אנחנו חיים באסיה מבחינה גיאוגרפית. אולם בל נסחף למוסכמות: רמת האירן היתה מישור דברי הימים גבול ו"חומה-סינית" הרבה יותר מאשר מדבר סיני. אקלימנו, צמחייתנו וחקלאותנו דומים הרבה יותר לאלה שבמזרח ובטונים מאשר להודו, סין או לטיבט. אם באסיה אנחנו, אל לנו לשכוח כי באותו טריזון של אסיה אנו נמצאים, אשר נתקע בין אפריקה ואירופה. הים הגדול של אבותינו, ים-התיכון, היה מימים ימימה ובק חוק מאוד, שקשר את חופיו האירופיים אסיאתיים ואפריקאיים, במסחר, תעשיה ותרבות.

מבחינה פוליטית, — גם דבר זה אינו טעון ויכוח. ידינו מושטת לשלום לקרוב ולרחוק, כפי שנאמר לא פעם, ואם הודו, מדינה בעלת משקל פוטנציאלי גדול, מחזירה ידידות תחת ידידות, מובן שיש לראות בכך התקדמות וצעד חיובי.

התרבות בחלק עולם זה, שהיה פעם מוצף עובדי אלילים, ותפקיד זה בידיו למלא גם עתה, אך לא כנציג אירופה אלא כנציגה וגאונה של התרבות האסייתית דווקא, — ששררה בעולם עוד לפני היווסד ממלכות המערב; והרי לפי האמת, קיבלה אירופה את יסוד תורת היפה והטוב שלה — מהמזרח. ובל נשכח, שהרבה תרמו היהודים לקידום ההשכלה בתפוצות גלותם הארוכה; דוגמאות של אינשטיין נים במדע, ביקונספילדים במדיניות ורוטשילדים בכלכלה — היו למכביר; היהודים נתנו מיטב כוחם וכשרונם לזרים, ועוד יצטרכו, אלה הנשארים לעת עתה בגולה, לעשות כן וזמן לא מועט, — אולם אנו בשונוב ליש-ראל, נחוש התרבות שבנו כדבר של-נו בעיקרו, ונוסיף להתקדם בה בסיוע מלומדינו בגולה. אין כל הצדקה לכך, שניפול ברוחנו נוכח הישגי אירופה, — כי יודעים אנו, שהמטרה הנכספת ביותר: השלום — לא הושגה שם. דור דור ומלחמותיו העקובות מדם; עמי אירופה במאה העשרים אינם נופים מעמי הקדם של אסיה בתאווה ההרס שלהם; הבדל ביניהם הוא אך בזאת, שאירופה שכללה והולכת ומשכללת כלי-המשחית שלה, עד שהגיעו בה לייצור נשק, שאף לשמרו יתחלחל לבנו.

תפקידנו: ליצור כאן בסיס לקידום למען השלום — הצריך להיות ראש מאווינו; על מדינתנו לעזור לשכניה הערבים בראש וראשונה בהרמת מוסדותם, שתביא להבנה מלאה בינינו. בשטח הטכני — עלינו לעזור בראש וראשונה לעצמנו; ובמדיניותנו, חשוב מאוד להדק הקשרים עם הודו, טורקיה וכדומה — ארצות אסיה הגדולות.

בסיכום הדברים: מטרותנו צריכה להיות להרים, כאסייתים, את קרן אסיה בעיני העולם, על ידי היותנו סמל האחוזה והקידמה, ועם הפירצנו תורה זו לקרוב ולרחוק, — כי הרי סוף-סוף לא השם עיקר אלא המעשה; נגדול נא ב"אסיה מתקדמת" ונאמת הפסוק: "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

יוסף הצדוני, ירושלים

נדגול ב"אסיה מתקדמת"

"פני ישראל לאירופה או לאסיה?" — סבורני, שכאשר באים לדון בשאלה חשובה ואקטואלית זו, מן הראוי — למען ליבון העניין — לציין תחילה את שני הלכיהרות העיקריים, הרווחים בקרב הציבור בארץ. האחד — זה המצדד ב"מערביותנו", ורק בה, — מושפע מהדרגה הגבוהה של תרבות רוחנית וטכנית כאחד, שהכל מודים, כי דווקא אירופה מחוננת בה, יעיר מת אסיה המפגרת במידה מרובה; חסדי-אירופה אלה, שואפים לראות בישראל אי-תרחבות מערבי בתוך ים-המזרח הנהגה — הואיל ולדעתם אין בשאלה הנדונה חשיבות אלא לצד הר"מ התרבותית, ותו לאו. לעומתם — התומכים בפנייתנו למזרח האסייתי דווקא, באים בנימוקים היסטוריים-סיימיטנטיים, בצירוף העובדה הידועה לכולנו, שלמרות הכל, — עם שמי אנחנו ובמזרח מקומנו, ולכן עלינו להסתגל, במידת האפשר, לתנאי החיים שלו.

לאמיתו של דבר, צודקות שתי האסכולות. כי אמנם תרבות ימינו — משבר נה באירופה; וכן בעלת משקל היא העובדה, שרוב רובו של עמנו מעורה מזה דורות רבים בחייה ותרבותה של אירופה, — אולם בצדק יטענו האחרים, שהואיל ואסיה מקיר מחצב תנו ומולדת דתנו היא — עלינו לחזור מחיק אמנו החורגת לחיק הורינו.

אולם אני כשלעצמי אינני מחסידי אותו זרם של ישי הקיים בצבורנו, הפוסח על שתי הסעיפים וסבור שצ"ל לנו לשמש מעין מתווך ומגשר בין שני חלקי העולם המנוגדים.

מאז ומעולם שימש עמנו כנציג

קשת
KESHET

הידוע לך על האיכות
המשובחת של עבודת
קשת?

קשת מנקה וצובעת

מאת פוטו ברנר תבקש איך במצלמה להשתמש

בקנותך מצלמה, חלקים, פילמים, פלטות, נייר וכיוצא בזה, עומד לרשותך נסיון של 25 שנים. בתור בית מסחר ראשון במקצוע. פיתוח, העתקות, הגדלות, מכירה, קניה, החלפה. פיתוח מיוחד של פילמים קטנים.

(EXTRA FINE GRAIN)

טלפון 4137

פוטו-ברנר
חיפה והחלון 31
פנת'ה שפירא 4137

A black and white photograph of a young man in a military uniform, wearing a garrison cap and a flight suit, smiling while working on a mechanical device, possibly a typewriter or a small engine, in a workshop setting.

ה'תשנ"ח

אורה גליץ, אחות אחראית למחלקה: תנאי השירות בצבא טובים יותר מאשר בחוץ. גם המשכורת טובה יותר. בבית-חולים צבאי יש אפשרויות רבות להתקדמות במקצוע שלי. אחרי שנתיים אני אחת אחראית למחלקה שלימה. תנאי השיכון קשים ביותר והכרחי שידאגו לשיכון אנושי יותר בשבילנו.

כן או לא?

אומר ברנרד זנגר, בן 24, רתך, אין בדעתי להשאר בצבא הקבע. תנאי השרות אינם מתאימים לי. השכר אינו מספיק ואני לא רוצה שמישהו יוכל לשלוח אותי ממקום למקום. אני רוצה להיות חפשי — בתל-אביב. הסבה העיקרית — היא יחס הזלזול לחייל ברחוב. כשהגעתי לארץ בתלבושת בריטית בימי המלחמה הגדולה התייחסו אלי יפה. עכשיו מסתכלים עלינו כעל בטלנים.

יגאל גולדברג, רבי-סמל, בן 27, מחסנאי, נשוי, אב לילד; הספקתי לעבור את המלחמה הגדולה בפולין ושם לחמתי לא להיות חייל בצבא זר. מזלי היה בעזרי והצלחתי להמלט מהגהינום של הגולה. עכשיו — חייל בצבאנו והחלטתי להשאר. מקצועי הוא מלשש יהלומים, אולם בצבא ניתנה לי אפשרות ללמוד מחסנאות. ואני ממשיך.

לוי, רס"ג, בן 24, נשוי, אב לילדה; אני איש "הגנה" וחתיק, השתתפתי ברבות בירושלים, שם נפצעתי. ויש לי סיפוק רב בחיי הצבא ולמרות היחס הרע לחייל בקהל אני גאה להיות חייל בצבא הגנה לישראל.

שמואל צוקרנדל, בן 25, נשוי, מסגר מקצועי; אני לא נשאר בצבא הקבע. מקום העבודה שלי רחוק מהבית והמשכורת אינה מספיקה לבעל משפחה. יש לי בית מלאכה משלי, שסגור מאז שהתגייסתי לצבא. עכשיו אפתח אותו מחדש. לו היו נותנים לי מקום-עבודה בצבא בקרבת הבית הייתי נשאר.

אשר ויינשטיין, סמל, בן 23, נשוי, (מימין) אני לומד מקצוע חדש אפסנאות טכנית, בגלל זה כדאי להמשיך שנה נוספת. המשכורת בצבא לא מספיקת אך ההכשרה שאני מקבל תסייע לי אחרי כן בחיים האזרחיים. מגדל כץ, (משמאל) טוראי, בן 26, עולה מציכיה; לא החלטתי עדיין. כשאני בא העירה אין לי לאן ללכת. את ואחות לי במחנות. אין מי שיעזור לי לקבל שיוכן בעיר. מולולים בנו.

המשכה של מסורת

כך מתחילה הפקודת הרפואה

מעבר לבית ישן, — בחצר עתיקה — שמעברה השני עוד חלה התל, שארית ביצורי הממלכה הבריטית, שהתגוררה במקום זה שהיוה את מצודתה ברובע המערבי של ירושלים, כונסו פרחי-הרפואה להרצאה ראשונה ברפואה קלינית בבית-הספר לרפואה.

אולם מתאים להרצאה זו לא נמצא בבנין, המשכן בקושי את חוליו. כי בנין בית-הספר לרפואה שהוקם והוכן בהר הצופים, הדרך אליו חסומה על ידי הלגיון. בפשטות ובענוה הסבו התלמידים ורובם אל השיעור הראשון. הקשב היה רב, כי הרצאה ראשונה לרפואה קלינית ניתנת לתלמידי רפואה, בלשון העברית — ובירושלים.

תערוכת אמנים תל-אביביים בירושלים

בביתן התערוכות בירושלים נערכה תערוכת של אמנים תל-אביבי. כאן נראים התל-אביבים יחד עם הירושלמים. משמאל: לוי, ז. בן-צבי, מירון סימה, א. אבני, ברנדנבורג, י. פרנקל, אשהיים, גב' סלוצקאי, י. מאך, גב' שאחרל, ביישיבה סיגד ובולום. צלום: בראון

קו אווירי חדש לאירופה

העתונאים השתתפו בשמחת "אל על" בחנוכת הקו החדש לאירופה. הנה הם בין שדה-התעופה והמטוס הענק. צלום: ב. רותנברג

הסוג הדרמטי של הגמנסיה "הרצליה" מציג: "כאז כן עת ה..." (מהווי המלחמה) בהדר רכת אברהם ניניו.

לפנים היתה בעיני הבמה באולם גמנסיה "הרצליה" הגדולה שבבמות העולם, והמנגנון המפעיל את המסך הירוק (חבל ועוד חבל שמחובר אליהם חבל שלישי) — שאי השיאים של הטכניקה החדשה. אם השמיץ המסך חריקה בהפתחו והסגרו, הרי זוהי בודאי דרכו של כל מסך בתיאטרון יגון.

והתפאורה בהצגות הגמנסיה היתה, בלי כל שמץ של ספק, היפה, המסור, בכת, ה"מפוצצת" ביותר בעולם כולו. האורות הצבעוניים ביטוי מושלם לחור שו האסתטי המפותח של המורה לציור. המשחק על הבמה — שלמות ללא פגם; השחקנים — כולם גברים כהלכה, בעליגוף ושארידות, איתנים ממש. השחקניות — יצורים שמימיים שרק ערל-לב לא יתאהב בהן במבט ראשון.

ילדים היינו.

עברו שנים וחושינו העלו חלודה. הבמה בגמנסיה "הרצליה" נראית לעינינו החמנויות, הדעויות, קטנה ככף ידו של תינוק. חריקת המסך היא שלא במקומה, אחרי הכל, והתפאורה — צפת פחות מקולוסאלית. והמשחק, והתאורה, והשאר... פעם חשבנו שהכל אחרת... אין טפש כבעל נסיון. אולם הנה להגיגנו לגסוס והרשה לדמיונו לפרוח, ואתה חורר אחורנית אל זמנים טובים יותר, יען כי צעירים יותר. כי האוירה לא השתנתה. יושב אתה באולם החשוך, הדחוס, המלא מפה אל פה תלמידים והורים, ואתה חש בהתרגשות האוחזת אותך, ממש כבימים עברו.

ויהא לבך הקשית ביותר שבעולם, באם "גמנויסט" אתה, לא תוכל שלא להרגיש גאוה על מסורתה הארוכה של הבמה הקטנה "שלנו". זכרוני אינו מגיע אחורנית אל התקופה בה העלו דוד ורדי וחבריו את מוליר בגמנסיה, אולם את שנים ממסדיו של התיאטרון העברי אני זוכר היטב מן הגמנסיה: ד"ר הררי וישראל דושמן, המנחים. הם היו מורינו, יוצאי-במה שגם נצאה אליה. לשחק לא יכלו או לא רצו או חששו, הם ביימו אותנו. המחוות לא היו לפי רוחנו, מה

ל"האולר" לשלום עליכם על גבורו אכול הנחיות, העלוב והסחוף ולצברים צעירים מלאי תוצפה, יהרהר ובסחוף?

אולם הם למדו אותנו, אפילו במח וות אלה, לאהוב את התיאטרון. והם החדירו את אהבת הבמה ללבבות רבים המשמשים כיום את התיאטרון המקצועי בארץ.

הייתי ילד קטן, אולם זוכר אני היטב את הופעתו הראשונה של יוסף מילוא על הבמה... כן, בגמנסיה "הרצליה". וכמה הקסים אותי, באותו ערב חנוכה! קבוצת בחורים בבגדי התעמלות לבנים הציגה לפנינו פירמידה חיה והוא היה אחד מעמודי התווך שלה...

בזמנים מאוחרים יותר ראינו את ימימה פרסיץ (מילוא) ב"גמדי לילה" וב"מעשה בעורך עתון חקלאי" (מחזה "מקורי" לפי מארק טוויין). וכאשר עלתה בתיה לנצח על במת הגמנסיה התלחשנו: "היא משחקת כמו רובינה". זאת היתה המחמאה שקוהתה לה.

אך בודדים מבין ה"ותיקים" הגיעו לבמה המקצועית. בזמנים ההם היו התיאטרונים שלנו חתומים הרמיטית בפני כל צעיר וכל תוסס. אולם מה שלא עשה השכל עשה הזמן, וחניכים רבים מן "החוג הדרמטי" מצאו את מקומם על הבמה הישראלית: בתיאטרונים הותיקים, בתיאטרונים הצבאיים ובלהקות החדשות. מספרם רב מכדי שנוכל לנקוב בשמותיהם.

וכיום מופיעים בהצגות "החוג הדרמטי" בנייהם של שחקנים ותיקים, כמו דליה פרידלנד ודורי חורגל וגבריאלה טימן ואורי בהרב, בנו של מנשיקה. אין הם דווקא הטובים ב"חוג", אולם זכות אבות עומדת להם עוד לזמן מה עד שיוכיחו את ערכם. והאחרים: גערים ונערות ילדי הארץ בעלי גישה רצינית לתיאטרון. זה העיקר. תיאטרון הוא חלום ואינך רשאי לזלזל בחלום כאילו היה מציאות.

והם משחקים את עצמם, הצעירים הללו. וזה כלל חשוב: דע את עצמך לפני שתחטט בפצעייהם של אחרים. לא בנקל עלה בידי ניניו לשכנע את המורים השמרניים, של המוסד השמרני שיש לדחות הצידה את החזות המסורתית. הוא שכנע — הם שוכנעו — הקהל שוכנע. ולרשימה הארוכה של הצגות חנוכה נוסף עוד מחזה, עוד תקדים, עוד זכרון...

יוחנן שנער

בשורה או שת"ים...

● למרות התנגדותן של חברות סרטים מסוימות, עומדים לצאת לשוק בקרוב כמאה סרטים מפורסמים ישנים, בהם כל סרטיו האלמים והדובבים, של הארולד לוי. הקומיקן הממושקף, ואחרים. לנו, לקהל, אין כמובן כל התנגדות לראות סרטים ישנים טובים. להיפך.

● מאותות הזמן: הוליבוד סיימה זה עתה סרט "פוליטי" בשם "נשאתי לקומוניסט". אנו מצפים לסרט נגדי ממוסקבה בשם, אולי, "נשאתי לאימפריאליסט-קפיטליסט-קלריקל".

● סטטיסטיקה: אם כל תושבי העולם ירצו ללכת בזמן אחד לקולנוע, יהיו חמשים קופצים על כל מקום ישיבה. חישוב זה אינו מבוסס על המצב בתל-אביב במוצאי-שבת, אלא על העובדה שבכל ארצות תבל גם יחד נמצאים תשעים אלף בתי קולנוע ובהם ארבעים ותשעה מיליון מושבים.

"מכבי אברהם" אלוף הליגה לנוער

צות הנוער של "מכבי" ת"א מחזיקות בתואר האליפות זה חמש שנים רצופות, ומתוך שורות הנוער אנו ממליצים את אגפי הקבוצה הראשונה, לכן ברור שאין תגודות גדולות בקבוצה א' הואיל והנוער מספק לנו את המלאי הדרוש.

גם השנה וכתה קב' "מכבי אברהם" תל-אביב בתואר אלוף הנוער לעונת 1948-9. קב' "מכבי אברהם" תפסה את המקום הראשון ברשימה מתוך 11 הקבוצות של הנוער שלקחו חלק במשחקים אלה. לקהל הספורטיבי ולחובבי הכדורגל בפרט אין השם קב' "מכבי אברהם" חדש. זה שלש שנים שקבוצה זו עומדת בראש קבוצות הכדורגל בארץ. קבוצה זו שמשנה דוגמה ומופת לכל שאר קבוצות הנוער.

קבוצת "מכבי" אברהם הנושאת את שמו של שחקן הכדורגל המהולל אברהם בית הלוי ז"ל, שנפל במלחמת העולם השנייה בחזית ניר-גיניאה, נוסדה בשנת 1946, וכללה בשורותיה תלמידים ונערים חובבי כדורגל, שהתמסרו ללמוד המשחק הזה בשקידה ובהתלהבות. שנה אחת של הדרכה ואימונים מעולים הספיקו כדי ליצור מחבורה לא-גודעת של נערים קבוצת כדורגל בולטת בירי תר בין קבוצות הנוער בארצנו. קבוצה זו סגלה לעצמה בתחילה את שיטת המשחק שהיתה נהוגה במשך שנים רבות באגודת "מכבי" תל-אביב ועד תה חיל רב. במשחק, הליגה לנוער לשנת 1947-8 צעדה בראש הטבלה מתחילתם ועד סופם והשיגה שיא נדיר בכדורגל. הקבוצה נצחה בכל 12 המשחקים בהם השתתפה והבקיעה 59 שערים לעומת שער אחד לחובתה.

בתחילת שנת 1949 נערכו ע"י ועדת הליגה לנוער בפעם הראשונה בתולדות הכדורגל בארצנו, משחקים על גביע ישראלי לנוער במסגרת ארצית ובשיטת "נוק-אאוט", ובהשתתפות מרבית קבוצות הנוער מהערים ומהמושבות. קב' "מכבי" אברהם פלסה לעצמה את הדרך לגמר הגביע תוך קרבות קשים, ועלה בידיה להגיע לגמר הגביע, בו נצחה את קב' "מכבי" רמת-גן.

עם החלפת השיטה של המשחק בקבוצות הכדורגל של "מכבי" ת"א סגלה לעצמה קבוצת "מכבי אברהם" תוך זמן קצר את השיטה החדשה, היא שיטת ה"סטופר" הנודעת, והנה גם במשחקי הליגה לנוער בשנת 1948-9 תפסה קב' מכבי אברהם את המקום הראשון, אם כי הפעם היו לה יריבים קשים, שגילו התנגדות עזה בכל המשיחקים, ועד המשחק האחרון לא היו תוצאות המשחקים ידועות.

במשחקים אלה מסיימת קב' "מכבי" אברהם את פרשת משחקיה במסגרת הליגה לנוער ועוברת להשתתף במשחקי הליגה המיוחדת, על אף גילם הצעיר של מרבית שחקניה.

בהזדמנות זו שוחחנו עם מר מ"ר גם בשאלת הכדורגל באגודת "מכבי" ת"א. ביולי 1948, אחרי שב-

מעט אגודות לכדורגל בארץ מספיקות בקביעות ובשיטתיות הגדלת והרחבת ענף הכדורגל בשורות הנוער "מכבי" תל-אביב; זה שנים שמחלקת הכדורגל של אגודה זו שוקדת על "חומר גלמי" זה וכאן גם סוד הצלחותיה של קב' "מכבי" תל-אביב שבידועת להוציא ולנסות את המוכשרים שבשורותיה על מנת להתגבר על משיכרים.

לא הזכרנו מעולם את הספול בנור, ער, אמר לנו בשיחה מר אהרן תמרי, יו"ר מחלקת הכדורגל של "מכבי" ת"א. הספול הממושך והמסור נותן את אותותיו, המשיך בן-שיחי, קבר-

פרסום ד"ר יעקבסון

סינת היין שלנו

החיסון הטוב ביותר

היה קר. והתפתחה שיחה בחדר. זה אמר:

תנור חשמלי הוא התנור האידיאלי לחמום החדר.

וזה אמר:

אנוכי הייתי מעדיף הסקה מרכזית. מוטב להוסיף כמה מאות לירות על דמי המפתח ובלבד שתהיה הסקה מרכזית בדירתך.

אז חיך בחור חמד, חסון ושירי ובהוציאו בקבוק מכיסו, אמר:

הנה התנור והנה ההסקה המרכזית. קוראים לזה "קוניאק מדי-צינאלי" של "כרמל מזרחי" וחיי-כס ששם "תנור" כזה בכיס אתם יכולים לנסוע אפילו אל האסקימוסים.

"מכבי" ת"א נעדרו 10 שחקנים מציננים, בקרבות השחרור, ואחרי שהתפטר ההנהלה הקודמת, חל משבר בקבוצה. נוסף לזה, באותו זמן כמעט שלא נערכו משחקים סדירים. בכל זאת הוקם ועד זמני, ועשינו ניסיון לפעולה בהזמננו בתורת מאמנהק בוצה את אחד מחניכי ומותיקי הכדורגל של אגודתנו — משה בית הלוי הידוע בשם ג'רי. הניסיון הצליח. המאמן ידע ליצור יחס כבוד אצל השחקנים.

הביקור של היוגוסלבים בארץ נתן למאמן הרבה חומר למחשבה, והוא נצל דבר זה להכנסת שיטה חדשה באימונים. כידוע מתאמנים היוגוסלבים ארבע פעמים בשבוע. אצלנו היתה דעה שדבר זה עלול להזיק לשחקנים, אבל השיטה של בית-הלוי, בהנהיגו אימון שלש פעמים בשבוע, הראתה את יעילותה, והשחקנים מגלים לא רק רצון נאות אלא גם קונדיציה מלאה המנוצלת עד קצה האפשרות. השפעתם של האימונים בזמן התחרויות מראה שחבר "מכבי" ת"א לאחר 90 דקות של משחק הם בכושר גופני משביע רצון.

מסרתנו העיקרית, המשיך מר תמרי, היא להכין את הנבחרת של "מכבי" למכביה השלישית ולזכות בתואר אלוף ה"מכביה", ומכיון שמצב של הכדורגל בקרב אגודות המכבי בארץ הוא בדרגה שווה פחות או יותר, הרי ברור שהגרעין הראשי של נבחרת "מכבי" ישראל יהיו חברי "מכבי" ת"א.

בקשר עם ההכנות הללו, התקשרנו עם שורת קבוצות חזקות מחו"ל, כדי לערוך משחקים הן בארץ והן בחו"ל, ללמוד ולהכיר את השיטות והטכניסטים החדשים, ולהיות דרוכים לקראת המכביה.

מצב הכדורגל באגודת "מכבי" תל-אביב מוכיח לנו פעם נוספת שאם ניתן טפול והתמסרות שיטתי אפשר להגיע לתוצאות. פירות אלו מוכיחים שהעבודה המושקעת בחינוך ספורטיבי אינה יורדת לסמיון...

תקליטים

בראמס, מאלר, צ'יקובסקי, דבור'אק, דביסי, סאן-סאן, רביץ אוניון, ת"א, דינגוף 116

באוטובוס ההולך העירה

(המשך מעמוד 4)

הוציא אחת מבובותיו והושיטה לנער:
"ילד טוב — אמר — ילד טוב, מיקי מאוס טוב".

האשה צחקקה בעליות: "דאס איז אינן פסיכולוג" אמרה בלשון הגרמנית.

האב וכן הרוכל וכן הנהג צחקו.
הנער הביט בבובה בעיניים נוצצות מעליות, אחר היה מקפידה בידו ותוהה על רטוטיה המגוחכים.

האב הביט בו בחיוך: "מה אומרים רני?"

"תודה אבאליה — אמר הנער — תודה רבה" ישב והקפיד את הבובה: יש לי מיקי מאוס — זמר — יש לי מיקי מאוס".

ארשת פניו של האב נשתנתה: הו' הר שלא תשבור את הבובה — אמר בחומרה — אם תשבור אותה לא תסע לתל-אביב".

"לא, אבאליה — אמר הנער — לא אשבור אותה".

מתוך שהיה הקטן עומד על המושב ומביט החוצה ראה מוכר קלחית-תירס הולך ובא דוחף עגלת-ידים מזוהמת לפניו ומכריז בקול על מרכולתו.

הנער צדד ראשו והביט בפני אביו בהסוס: "אבאליה — אמר בתחינה — קנה לי תירס, אני רוצה תירס חם".

האב הביט בו בצמצום גבינים וב' חומרה יתירה: "אין תירס — אמר — קניתי לך בובה".

"רק אחד" — שב הנער והתחנן — רק אחד קטן".

האב נראה כעוס: "אמרתי לך שת' שב במנוחה" — הביט בצעצוע שבידו

יחד — אל תפחד. אמר — זה לא נושך".

אל המכונית קרב רוכל והיה מקפיד בידו "בובות מוקיונות" מאלו הבובות שידהן ורגליהן עשויים קפיצים והם מרטטים רטוטים מגוחכים.

לבו של האב נתגדש חבה. הביט בנער שישב על מושבו והיה מביט בכלכלב ולא ראה את הרוכל וס' חורתי: רני — אמר האב — אתה רוצה בובה שקופצת?"

הנער הביט בו באב, אחר הביט, נתרומם על ברכיו והביט מבעד לחלון החוצה: "כן אבאליה — אמר בעליות — אני רוצה בובה שקופצת".

"רני — אמר האב — שב בשקט ואל תקפוצ פה" אחר קרא לרוכל הצעצועים ורמו לו באצבעו.

הלה קרב בחפזה, כלו נכונות. "בכמה הבובה?" אמר האב.

"מיקי מאוס?" — אמר הרוכל — מיקי מאוס טוב מאוד, רק אחד שילינג".

"שלושה גרוש" אמר האב.

הרוכל הביט בו בפליאה ובמורת-רוח כל שהיה: ארון — אמר הרוכל — זה לא בט'ס, זה מיקי מאוס, אני קונה מיקי מאוס ארבע גרוש וחצי, אני מוכר אחד שילינג".

האב חייך: טוב — אמר — תן הנה מיקי מאוס".

האשה שישבה מאחור היתה עוקבת בתשומת-לב אחרי הסחר-מכר: "זה טוב — אמרה — תל-אביב מיקי מאוס עשר גרוש".
הגבר הושיט לרוכל מטבע והלה

הנער — "שחק בבובה" — אמר — שכן קניתי לך אותה".

פני הנער נעו כאומר לפרוץ בבכי: "אני רוצה תירס", שב ואמר.

האב הביט בו שנית מספר בא' יום: טוב תן הנה את הבובה ואז אקנה לך תירס".

הנער הביט בצעצוע שבידו וחבוק בשתי ידיו: לא — אמר — אני רוצה גם את הבובה וגם תירס".

האב גב ונתכעס: "אין — אמר — גב זה וגם זה, — "אין".

הנער שב והביט בבובה שבידו רגע קל, אחר הושיטה לאביו בהח' לטה פתאומית: "טוב — אמר — קח אותה וקנה לי תירס".

האב הביט בו, אחר חייך: אתה שובב — אמר — אתה שובב קטן".
משראה שהקטן מחייך וגומות של חן נבעו בלחיו המלאות, חייך אף הוא, הוציא ראשו בעד לחלון, וקרא למוכר קלחית-תירס.

ריח צמחי הנענה נתפשט בחלל המכונית ושתי נשים תימניות עלו ונכנסו פנימה. הזקנה שבהן נשאה בידה צרור צמחי נענה ירוקים ורני חניים, ואלו השניה, הצעירה יותר, נשאה בידה סל קלוע רחב ועגול, שהיה מלא עד שפתו פלפלים אדומים.
הנער נסתכל בהם שעה שעמדו ליד הנהג. הסתכל בהם ובדרך עמידתם ובבגדיהם הצבעוניים והמשונים: "מה זה? — אמר הנער — מה הם סוחרים?"

האב הביט בהם בפליאה ובה' נאה כל שהם: "פלפלים — אמר — פלפלים אדומים".

איפה פלפלים אדומים? אמר הנער. "בסל" — אמר האב — בסל יש פלפלים אדומים".

הנער נסתכל בוקנה שפסעה שחור' חה במעבר שבין המושבים והיתה מק' ריבה את צרור העלים אל אפה ומ' ריחה את ריחם.

הוא נראה להיות תמוה ביותר: מה זה אבא? — אמר — מה יש לה ביד?"

האב הביט אף הוא בוקנה: היא מריחה את העלים האלה" אמר. "מה זה, העלים האלה?" שב וש' אל הנער.

"דני — אמר האב — שב בשקט ואל תשאל שאלות".

הנער נסתכל בו באביו בתמיהה כל שהיא ונשתתק.

לאחר שנקב הנהג בכרטיסים שהיו בידו השניה, הלכה זו והציבה את הסל במעבר וצנחה בהרוחה על המו' שב בצד הוקנה, אחר היתה משיחה עמה בקול רם ובלשון תימנית גרונית שאיש מבין היושבים סביב לא הבין בה דבר.

הנער שב והביט בוקנה שעדיין היתה שואפת אל קרבה ניחות העלים: "למה היא מריחה אותם?" שב ודבר. האב היה צופה אף הוא בשתי הנשים המשוונות שישבו וסחו זו עם זו בלשון משונה: "יש להם ריח נעים" אמר.

"גם אני רוצה להריח אותם" אמר הנער.

האב שב והביט בו ברוגזה כל שהיא: "זה לא בשבילך. אמר — ילדים אינם מריחים עלים כאלה". "אז למה היא מריחה את העלים האלה?" נעימת דבורו של הנער הי' תה בו הפעם עקשנית, כדרך שיכו' לה להיות נעימת דבורם של ילדים בני חמש.

"היא תימניה — אמר האב — תימנים מריחים את העלים האלה". הנער שב והביט בנשים השתיים בסקרנות: "למה תימנים מריחים עלים כאלה?"

רני — אמר האב — אם אינך יושב בשקט אני מוביל אותך חזרה הביתה".

הקטן נתפחד ודמם, בוז הפעם — כליל.

על הספסל האחורי ישבו שני צעיר' רים והיו אף הם מביטים בנשים הש' תיים. כל היושבים במכונית היו מבי' טים בנשים השתיים.

בת כמה היא הוקנה הו'?" אמר אחר משני הצעירים.

אינגי יודע — אמר השני — היא נראית בת ששים אבל לעולם אינך יכול לדעת, היא יכולה להיות בת ארבעים וגם בת שמונים".

"כן — אמר הראשון — לעולם אינך יכול לדעת בני כמה הם, הם עובדים קשה וזה משפיע עליהם".

"הם נורא משונים — התערב בשר' חה פועל בבגד-עבודה — הביטו על המלבושים שלהם ועל הנענה שהם מריחים. הם נורא משונים".

הצעירים השניים לא ענו לו. הם היו סטודנטים, או אפשר פקידים במוסד ממשלתי, או אפשר נערים בני אמידים היוצאים לבנות בעיר ההומיה.

הנער היה מביט עדיין בוקנה, אחר הביט בסל המוצב במעבר: "אבא — אמר — מה הם עושים בפלפלים הא' דומים?"

"הם אוכלים אותם" אמר האב. "והם לוקחים אותם לתל-אביב?" תהה אל הצורה בה היתה הזקנה מרי' חה את עלי הנענה: כשהיתה שואפת את ריחם היו עיניה נעצמות ואז נר' אתה... מגוחכת.

"כן — אמר האב — הם לוקחים פלפלים לתל-אביב".

הנער הביט באשה השניה: "כל התימנים לוקחים פלפלים לתל-אביב?" "רני — אמר האב — שב בשקט ואל תשאל שטויות".

"הנשים האלה מסריחים את כל האוטובוס" אמר הנהג. ואמר זאת בלשון יהודית.

הסטודנטים, או הפקידים או בני האמירים, שישבו מאחור, נזכו בקול. האשה עם הכלכלב מלאה אחריו: "יה, דאס שטינקט".

ואז צחקו כל היושבים במכונית. פרט לתימניות השתיים. הזקנה היתה מריחה את אגודת העלים שבידיה, והשניה הביטה סביבה בתמיהה וזה' תה לדעת למאי צוחקים הנוסעים. "ובכן — אמר הנהג — "פיידיס". אמר זאת בלשון רוסית שפירושה: "נסע".

אחר הדליק את המנוע והפליג העירה.

החורף הא
על ידיו
קרם
ל'יצהר
תארוק' יצהר

ר'אודור
הסיגריה לדורנו הגא'
אחים בזרנו בע"מ

צאצאים לחברה-אנוש

מאת יהודה הראד

הנאשמים — זוג עולים מבולגריה, הגרים בכפר נטוש. היא — חורת וצמורה, ידיה מגודרות, שעה לא עשוי. בעלה — לבוש סגוני ובלה, מכנסיו הכחולים משובצים כתמי-שמן, חולצתו — רוטית, מתקופת העלייה השנייה, וכובע-גרב מקופל קיפול רחב חבוש על ראשו ומסתיר מחצית פניו.

הם נאשמים ברצח תינוק, — בנם. הבעל לקח מערש היולדת, שם אותו בתיבת-עוגות ונטשו בשדה.

הנאשמים מודים באשמתם. שוטר מס' פר בפרוטרוט כיצד נעור בקרבו החוש הבלשי ה"שרלוק הולמס" כשראה את התיבה הנונחה בשדה הנטוש, כיצד חלפו במוחו רחישות-הרפתקאה מחי שבות שונות על מכוונות-חופת ופצצות שעות, וכיצד גילה בתיבה החשודה גור פה קפואה של תינוק.

תוך כדי דבריו נועץ השוטר מבטים מאורגנים בשני העתונאים המאזינים למ" הלך המשפט ובוחר את צברני עטיהם כדי לבטח עצמו שלא יסאר באלמו-ניותו הגלמודה.

השכנה — עולה חדשה, היא נשבעת, כי ראתה את הנאשמת "סובבת בחור" בות הנטישים של כפרם וכרסה בין שניה.

— "אה, זו היתה כרס! — מסיימת העדה את דבריה ועיניה נוצצות באש נקמה נשית פרהיסטורית.

תמה פרשת עדי התיבצה, הנאשמים אינם מפרנסים סיניגור, ואין ברצונם להאזין לעדי-הגנה. הבעל — מבקש את רשות הדיבור.

ספורו סובב סביב עוני קבוע. רא-שיתו של העוני בימי הנאצים. סופו ברפובליקה העממית הבולגרית, אין לבו שלם עם כוחות המחר הבולגריים.

— באנו ארצה בחוסרי-כל — ממשיך הנאשם בוידיו — עלינו אשתי, אני, והתינוק-שבדרך. ממחנה-העולים העבירוני לירדה רעועה בבית חמר ערבי, וגם חלקת שדה נתנו לנו. קיוונו שהי-שדה יתן פרי, ובינתיים פיטמנו עצמנו במזון זול ובחקות עד שהגיעה שעת הלידה.

ידענו שאין בכוחנו להאכיל פה שלי-שי, אך את הנעשה אין להשיב. סמכנו

האם צריך דמותה בקורת על מעשים שלא נעשו?

בגליון "העולם הזה" מיום 15.12.49 החת הכותרת "מעט אדיבות, בבקשה!" מתעכב מר צ'סטובובסקי על שוטרי ישראל. הוא מפרט איך לא צריך שוטר להתנהג וגם טוען שלא כל שומרי החוק והסדר למדו יחס הוגן מהו ולא מעטים השוטרים העוברים בהתנהגותם על סמכויותיהם. אנו תמימי-דעים עם מר צ'סטובובסקי, כי הפקיד במדים הוא סמל המדינה ועליו להרבות באדי-בות, אבל אין אנו חושבים שכדי להגיע למסקנה זו יש להרבות בדוג-מאות דמוניות של התנהגות בלתי הור-גת של השוטרים.

אין שיטת למוד המסתמכת על שגי-אות שלא נעשו, ואין כל תועלת במנין כל הפגיעות האפשריות שבהן עלול השוטר להכשל. בקורת טוב למחות על מעשים שנעשו — או היא חיובית ומאפשרת הוצאת מסקנות לגבי העתיד.

רק בעזרת בקורת כזו נוכל להגיע לשרות יעיל מצד השוטר ובקבוצותיו לאהדת הצבור כלפי השוטר.

נחמה בורשטיין, תפקחת,

פצינת עתונות במטה הארצי של המשטרה

על הגורל: שמנו את התינוק שנולד בתיבה ורצינו שיהיה משה רבנו השני. אולי יקיר משהו ויאמצו ויגדלו. כך מספרים הרבה רומנים עבי כרס.

האם המיומנות מוחה דמעה פוטוגנית ואינה מוציאה הגה מפיה.

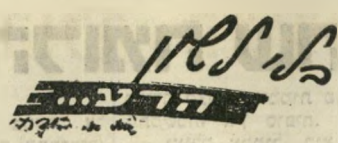
השוטט המהורהר בעמקות החוק וה-צדק מחליף את כתב האשמה ל"פזי-זות פושעת שגורה למחות".

פסק-הדין ארוך ומנומק. ראשיתו, — סיכום עובדות. עליהן איש אינו חור-לק. אחרי זה מגיע תור הרבצת המוסר. הוא מנגן על גימני הנפש העזיזים ומוריד נחלי דמעות מעיני הנאשמים.

לבסוף — עונש. קליל וסמלי, מאסר קצר לפי תביעת החוק.

הבעל אינו מערער. הוא שותק, וסי-לנטרופ משפטי, מאלה הנוהגים לחמם את ספסלי בית-הדין בכל משפט מתוך בטלות או מתוך סאדיזם נסתר מסביר לנאשם בבולגרית רצועה:

— התינוק אינו רכושך! הוא יצור חי! הוא חבר נכבד בחברת אנוש!

האולם מלא מפה לפה. כל "חסידה" ומעריצה של ג' לוביץ כאן. מחירי הכרטיסים הגבוהים, אך ה"רמה" של התוכ-נית היא נמוכה. ומצער הדבר, הנה לפנינו אמנית ברוכת-כשרון, נערצת וחביבה על הקהל, שנעדרה מה-ארץ יותר משנתיים, בקרה בתפוצות, הופיעה כמעט ערב ערב על הבמה היהודית, ומה הביאה משם? אף לא שיר עממי יהודי אחד בעל ערך פול-קלורי או אמנותי. רק "קישט" של התיאטרון היהודי, וגם מה שנכתב בשבילה כאן בעברית אחרי שובה, אין לו ערך אמנותי. ואין פלא שמיטב ה"נושק" שלה נשאר שוב ג. אל-תר-מ. כאן החו, הברק והטעם הטוב של המשורר המשתלב עם החן והכשרון של ג' לוביץ. חבל על המאמץ "בקונצרט" זה. אך נקוה שזו רק אפיזודה ושוב נראה את ג' לוביץ על הבמה הועירה, במלוא יכל-תה.

ז'הירות, "לילה" עוד מציע מתח נכה" לקהל "חדר להשכיר",

אך בקרוב יגמר שם ענין החדרים והבמה הועירה תגיש את תכניתה החדשה והשניה בעונה זו. והמשורר ג. אלתרמן הכותב את הפז-מונים "לילה", קורא לה "זהירות, מתח גבוה!". אך שם זה אינו סימן ש"לילה", עשה שותפות עם חברת החשמל, להיפך — חברת החשמל גור-בה את דמיה מלילה בדיקנות רבה... ומכיון ש"לילה" רוצה הפעם "למ-תוח" אותנו הרי לא נגלה מ"סודות המערכת", רק נספר כי בתוכנית החד-דשה משתתפים אורחים מחו"ל, האו"ם והליגה הערבית ועוד מי שהוא...

"בעדי המניסטר" את במת המטאטא" עכ

ה"העוצר הגדול" שלו, שנהפך אחר כך ל"אוצר" של קופת ה"מטאטא", מגיש שוב קומדיה חד-שה אשר אנשי ה"מטאטא" מעידים עליה כי למראה "יתגלגלו מצחוק" באולם בית-העם. בר יוסף מכבד את-גם את השרים שלנו, אלא שדעתו היא שג' השרים לא זכו אצלנו לתשומת לב הראויה, ובקומדיה שלו "בעלי המניסטר" הגבורות בו הן נשי המניסטרס.

"48 שעות ביממה" רט הישראלי 48 שעות ביממה" במוגרבי היתה

לקהל הפתעה נעימה לראות בתוכב את השחקנית בסרט ז. ש. ש. ו. ק. ו. והקהל ערך לה תשואות רמות. אגב הנהלת הקולנוע סירבה לשלוח לה לשחקנית הזמנה לסרט בה היא משת-תפת, והפנו אותה לקופה... אף על פי שהסרט הוא דוקומנטרי בעקרו הרי נתקבל בתמימות רבה, וחבל רק שהבמאי ו. ויקס והשחקן ט. רביב המשתתף בסרט והנמצאים בפריז אי-גם יכולים להינות מהתשואות בתל-אביב.

כתבי יד שלא נדפסו לא יוחזרו לבעליהם ואפילו צו-רף בול לכתב היד.

בית-העם הזה...

כל פעם שאני עובר על פני בית-העם בתל-אביב היני תוהה על עזר-בה של מקום, שיש בו כל הנתונים לשמש אחד המרכזים. ההשובים להיים אמנותיים-צבוריים בתל-אביב-רבת, אי-לו...

בעוד שהעיר חסרה — עד כדי מחנק — אילמים להיפצות המכנסות אלפים, בעוד שאונינו קולטות תכופות דברי תלונה וקטרוג על ערעור יסודותיהם של מוסדות תיאטרוניים וא-מנותיים באין להם מקום במצב של תרדמה" לא פיתוח הראוי לשמו, כאי-לו מאז נוסד (לפני עשרים וכמה שנים!) ועד היום לא חל בתל אביב העיר שינוי מהפכני ממש בגידול אוכלו-סיתה עד כשלוש מאות אלף נפש בהר-חבת שטחה עד למעלה מ-40,000 דונאם. והעיקר: בפיתוח טעמו של הקהל. הגדר הרעועה והבנין — שתקינור-הטעם ושכלולו במרוצת השנים לא שיר-נו פרצופו — מעידים כי העיריה שלנו והנהלת בית-העם, שלעיריה נציגות רבת השפעה בה, אינן מבחי-נות כלל בצורך לעשות מקום זה למוסד צבורי מרכזי.

מתי "תתעורר" העיריה לראות בעינים פקוחות את פני העוובה ואת הצפון במקום זה שרובבות אדם מבק-רים בו מדי שבוע בשבוע מבלי שת-נתן להם אפשרות להנות ממנו למרות שהוא יכול למלא תפקיד ממדרגה רא-שונה.

ואולי מן הראוי לאפשר ליומה פרי-סית שתנצל את האפשרות הזאת?

כקן המתרוקן

שעה קלה של טיול בקריה — מו-שבה של הממשלה — בתל אביב. מה רב השנינו שחל כאן בן-לילה. עוד תמול-שלושם תנועה סואנת של המוני אוזחים, נוסף לפקידות. וכיום נראה המקום כקן המתרוקן... עוד עוברים אותה רבים לרוחבה ולארכה, עוד מתרוצצים הפקידים בש-בילים הבינמשרדיים, עוד מתנוססים השלטים בשערי הכניסות, עדיין לא קל להשיג את מספר הטלפון 6311. עדיין נמשכת כרגיל תנועת האבטור-בוסים של "דן" לקריה — ואף על פי כן מגיע השנ, בעברך כיום את הקריה, כי זהו מרחב הנעזב בהדרגה, כי מפעליו מצטמקים וכתבותיו מוע-ברות למקום אחר. דמיון-מה ל"מוח-רם"... וזמור קצת לראות בתל אביב בנינים רבים הנעזבים ע"י היושבים בהם.

מכוניות עמוסות מסמכים ותעודות עולות מן הקריה לירושלים, המשרדים מתפנים מעובדיהם, היציאה מן הקריה גוברת. יורשת אוצר ממלכתי זה, אין לה לתל אביב כל זכות להת-אונן, והיא גם אינה מתאוננת. היא מבינה את הפרוצס ההיסטורי הזה, שאשרינו כי בא.

כראי לצאת

האשה בארץ עובדת בידה יותר קשה מכל ארץ אחרת

היא מדיחה כלים, שוטפת את הרצפה, מכבסת ועושה את כל עבודת הבית. ידיה באות במגע תמידי עם מים קרים וקשים, הגורמים ליבוש ופצול העור ומעירים את צורת הידים.

מדוע תרשי לידוך להגיע למצב כזה? מרחי אותן בקרם לידים של יצהר ועזר ידיך יהיה מוגן בפני יובש וגרזי. קרם לידים של יצהר נספג מיד בעיר הידים ואינו משאיר שום שומן על העור.

הוצאת ספרים נ. טברסקי, חברה בע"מ

פ ר י מ ח ר י מ

יצחק זיו-אב ואחיר החופש

מבחר רפורטז'ות ושידורים מתקופת מלחמת-השחרור. בהם מסופר על לוחמים ועל נכי-מלחמה. על הורים ובנים, על כאב ושמחה, וחרון, וגאון — ועל המאבק שלא נגמר עדיין כל עוד מסכנת האדמה השוממה את בעלותנו על הארץ.

המחיר 550 פרוטה.

בסדרת "כפריים לכל"

לכבוד חזרת הכנסת לירושלים

נ. ז. ולפובסקי

ה"הורה" הגדולה בהר-הבית

סיפור-חזיון בו מתכנסים בחצר ה"הר-הבית כל סופרי ישראל ומשורריו בדורות האחרונים. ביום בו מתכנסת הכנסת הראשונה בירושלים.

המחיר 200 פרוטה.

ההפצה הראשית: י. ברונפמן, רח' צ'לנוב 2, טל' 3452.

מהרומה שהונחתה

אחיה אחיה. ורק אז הניחה למרין בלום וגדוש לפרוץ ודלגה על גבי המדרגות בעוד ירה מרחפת על פני המעקה. במהירות רבה הגיעה למטה ויצאה את הבית.

חמה של קיץ פגשה בחוץ ושגרה קרנים מפזרות על פניה. עדיין היה נעים אלא שתוך שעות מספר ישתרר שרב מיגע ומלאה.

החלה רותי מהלכת בצעדה הקלילים לעבר המשרד כשתיק העור הלבן הדוק היטב מתחת לבית-שתייה. דקות מספר צעדה ברחוב צדדי זה, ששלוה אופפתו, עד שפנתה אל עבר הרחוב הראשי. וכשגיעה לרחוב הומה זה נזכרה מיד (וכך מתארך כל יום באותה העת ובאותו מצב) במשרד. בעבודתה. במסמכים הרבים שיש להכין. באירועי האויב העלולים להופיע, כל אותם המכומות שיש למהר ולסור אליהם על עוד שאפשר... כן, שיש עוד דקות מספר עד שתגיע למשרד ותהיה זו שעות מתמיהה להעסיק עצמה במחשבות ממין אלו דוקא עתה.

אי לכך העלימה עיניה ממרוץ המכוניות עלי כביש. אטמה אוניה מצפירותיהן הטרדניות והתרכובות בסקירת פניהם של עוברים ושבים, שמא יעלה בידה לצוד מישור ולהחליף עמו מלים ספורות.

מאז הבוקר שפתה עליה רוחה ולבה טוב עליה. וכל כך למה — תקשה להשיב בעצמה. והרי האוירה כל כך מתוחה. האנשים צופים לרקיע, יגיעים ואדישים. כל מעינים בחזיתות השונות מקום שם לוחמים יקרי ריהם. והיא... יודעת יודעת מדוע תעלו כה. אולי רקיע תכלכל זה, אולי גזון ירקרק זה האופף הכל ומשרה רוח טובה. או שמא היתה צעירה וקולטת ומראות עולם בצורה כה אופטימיסטית. או שמא בגין ראובן חברה. בגינו ובגין אהבה איתו. זה שנה תמימה הם מהלכים יחדיו וכבר ירגישו עצמם כנוג לכל דבר. ועוד; אלאמל מלחמה זו, מן הסתם, היו כבר מאורסים ושוב לא היו רק: „הולכים יחדיו.“ „האח! מה טוב לחיות!“

זחה דעתה עליה. לפתע רחש לבבה אהבה לכל היקום. מזומנה היתה לאמץ אל לבה המפרפר את כל האלמונים הללו המשתחכים משני עבריה, אנה ושוב, ולא ישינו לבם אל המתרחש בנפשה פנימה. אלאמל סוגרי המנהג החברתי, חייכם, שהיתה פותחת בבקלה עליהם ופצתה. ממש משתגעת. עושה ככל העולה על רוחה ואפילו יראה הדבר נואל ומגוחך.

רגע. כמדומה שהיום יום א' הוא? בליל חמישי האחרון שהה אצלה. נטל חופשת ערב ובא אצלה. כך יעשה לא יאמת שיקבל חופשה כל שהיא. ובכלל, נוהג הוא לומר:

„יודעת את רותי שלי, טוב לו לאדם היודע לשם מה הוא יוצא לחופשה. אני למשל, יודע לשם מה.“ מלים פשוטות אלו ימלאו תדיר אושר וספק רב ואפילו קורטוב של יוהרה. כי הרי אליה יתכן בדבריה. לעולם אינו בוש להודות כי הגיעו נתונים לה, שנקיים בה. רק המלחמה הזו. ראובן השרוי בסכנת נפשות, האחריות המוטלת על כתפיו. אחריות לגורלן של עשר נפשות! האוירה הזו בעורף. ההם צעות הזדוניות. הדאגה ליום מחר. כל אלה של בהם כדי לצנן את חרותה. ברם, לעולם לא ישיבתו אשה. וגם ראובן, השרוי בקרבת מקום מוצא היה תדיר שהות בידו להציק לביתה מדי פעם בפעם. הנה, בליל חמישי בלן נפלא. מסרה לו את תשורתה — צמיד של כסף ושמר חוקו עליה. או אהב אותה מאד. בשל עצמה. בשל המתנה שהעניקה לו. ובשל ההפתעה שבדבר. סחו גם בדבר אפשרות עליו בירגה וכבר ראו עצמם מנותקים נתוק שלם למשך חודשים ימים עת יעשה בקורס ממיים. באותו ערב היטיבה להרגיש מה טוב לה לעזרה שחבר לה. רע שאפשר להסיר עמדה. לאהוב עמו ביחד, ובכלל — הכל.

ונחה רותי מבטי העיניים ושבים. נטשה חלונות ראוה. התכורה לרובלים-תגונים והתרכזה בה. בה בעצ' מה ובהרהוריה השפונים. בעצמה ובראובן. בשניהם ובאהבתה אותם. טוב להרהר כך. משתיר טעם טוב בנשמה.

מי יתן ויודמן אצלה הערב לשעה קלה. היא תתפרקד, בגפה. בחדרה. תציף מבט על „הוא הלבן בשדות“, אך לא תקרא דבר בשניהם גם יחד. כולה דרוכה וקשובה תצפה לראות דמותו התמירה, שתפני החושניות וכל בבואתו האהובה עליה כל כך. ואז באמת, אז יהיה נפלא.

כן. אלא שעד הערב נטיות בזו אחר זו שתיים עשרה שעות רצופות... כעת יש להוורו ולמהר לעבור.

נאצתה רותי קלות. העיפה מבט מרפרף מעלה, אל השעון הגדור עליה שם. ממרום. כוונה את שונה ועמדה ללכת כאשר שמעה את קולו של אותו אדם, קרוב משלה:

„רותי, חכי רגע.“ נעמדה. הלז קרב. היה משהו במבט פני החוורים שהפחידה ומלאה לחלחלה ומגור. לפתע פסקה. דומה כל גופה התוסס והרענן קפא לרגע. בהרגשה שקטה ואדישה, באטמוספירה של „לא איכפת“ שמעה את קולו:

„רותי. היום את לא הולכת לעבודה. בואי ונחזור הביתה. אנו הולכים ללילה של ראובן. הוא נפל בפעולה האחרונה. אתמול עם שחר.“

פרידה קצרה, שיממות פעלתניות הנפכות אותה לפרידה מתמשכת. אין סופית.

ואולם אתמול, היא היתה כל כך מבטונית... כה עזות אהבה אותו...

נאמן לשיטתו הרביץ ראובן תורה לאנשיו. היה מתרועע אנה ושוב, ותוך שהיה מתקדם, מתפרץ וכובש היה זורק כלפי פיקודיו הוראות ופקודות. הממ. — יוסקה, היה עומד כל אותה שעה בקודת הצפית, בודק ובוחן, מסמן שגיאות ומציין הצלחות ומחליט כי יש להעיר תשומת לב חילו על כך, בשעת המנוחה. לאחר זאת היה מדדה ומדלג בינות לשוחות המצויות בשפע בשטח האימונים. עומד ועורך בדיקה קפדנית גם לשאר הכתות הנוטרות, עד שלבסוף יקבצן יחדיו ויערוך התקפת-מחץ של כל המחלקה בראשותו.

משום מה, עבדו הפעם האנשים במין להט של חבה. הסתערו — הסתערו של מחץ, תוך התלהבות ואקסטזה, תוך קריאות וזעקות. דומה — קרב של ממש.

פני ראובן נהרו מאושר, כתתו היתה המצטיינת ביותר. אלא שפני יוסקה הממ. נשארו חמוצים ורציניים וראובן הרגיש, כי דברים בגו. עומד להתחולל משהו ובזמן הקרוב ביותר. אחרת לא היה יוסקה דופק בקצב כל-כך מהיר. היתה החמה מגביהה בפאתי מזרח ומרככת צנתו החודרת של בוקר. היתה החמה מגביהה עוד ועוד עד שהגיעה למרכז של שמים תכלכלות. ואז, כשהיתה הודעה נגרת ללא הפוגה, כשהיו הפנים מסמקים והולכים מלטה החמה, נפל הדבר.

כמחצית השעה לפני הסיום הרגיל באה הודעה דחופה ממשרד מטה הפלוגה:

„על כל מפקדי המחלקות להפסיק את האימונים, לחזור עם אנשיהם ולקבצם בשטחי המגורים. לאחר זאת על הממ. להתייצב מיד במשרדו של הממ. תתום: ס.מ.פ.“

הוכרו מצבי-הכן לאלתר. ועל המכיים הוטל לדאוג לאנשים ולהולכים בסך לחזור האוכל.

מכיון שמתח האוימים היה גבוה מאז הבוקר, ירדו טוראים לסוף דעתה של הודעה סתומה זו ומיד החלו מתלחשים:

„חברה, מכינים לנו עבודה הגונה. זה ימים מספר שלבי מרגיש כי פעולה מתקרבת.“

„הדבר היה ידוע גם לי, אלא שהשאלה היא לאן נצא. אני חושב שהכפר א' הוא המטרה. ומדוע לא? ראו, שני כפרים שלנו נטוים משני עבריו, אפשר לערוך פעולת איגוף.“

„הנה. אתה טועה. הכפר הערבי א' משתרע על גבעה וכמוהו כמבצר. לדעת הכפר ג', המטריד את ישובינו בסביבת משק „צפרירים“ הוא העומד על הפרק.“

„הבלים. כולכם מדברים דברי הבל. תבינו! סתם מותחים אותו. תמרון מטעם המגיד ותו לא. הלו רוצה להוכיח עד כמה מאיר כשרון ההערכות שלנו...“ ראובן הניח לפיקודיו להמשיך בלהגם ונכנס לחדרו. אפפה אותו לאות של פתע. וזאת בעטים של אימונים, או שמא בעטיה של התרגשות התוקפת אדם כאשר מתחרר לו, כי דבר גדול עומד להתרחש.

נטל את הצרור שהביא עמו בבוקר והחל מגיה במקומם חפצים: לבנים, סדינים, מגבות. הכל מצהיר בצורה. וכל זאת נטל לעצמו חלק אלה שהשאר בבית החיבים מרוק ושטיפה הגונה. ותוך שהיה מערם חפציו ומקבצם צבורים-צבורים, העביר לגדר עיניו דמויותיהם של עשרת פיקודיו. עשר נפשות הנמוגות בידו. נטל אחריות המעיק על הנשמה. כל אחד מהם על סגולותיו ומגרעותיו; בשעות קרב ובשעות של צורך דחוף במתן תושיה. יתרונות של משמעת מופתית ואמון לגבול.

הוציא את כל המסמכים ושאר תעודות המצויות בכיסיו בשפע, והניחם במלתחה. לפתע עלה בדעתו מה. חזר והוציא חפצית ניירות אחת, שפשף ודלה מספר תמונות. תמונות הוריו, אחיו, נערתו, הפד בתן והפך בהן עד שזכר כל תו ותג של הפנים היקרות לו. ראשית הניח מידו את תמונות המשפחה. נעץ מבטו בפניה של רותי והזין עיניו בעליצות השופעת מתמונה פשוטה זו. לבסוף הניח אף אותה. לרגע שקע במחשבות, אולם התנער מיד. אסור להן למחשבות, שירככו את לבו. מי יודע, אולי יצטרך עוד לכל כוח הכשנוע והבטחון העצמי. הבטחון להשלוט בעצמו גופא. הבטחון להשלוט באנשיו והבטחון להצלח.

לאחר שעתים של צפיה שב יוסקה הממ. בליות סגנו ואסף את המכיים שלו. כל הנוכחים היו שקטים ושלמים. כולם ידעו מה יאמר פה בעוד רגע. הודעת כאלו קבלו לא פעם. וגם, וזה, לא נפשותיהם תור השעתיים שחלפו. לכן קבלו בצורה הרגילה את הודעתו של יוסקה:

„חברה. הכונו! הכינו את כל המרץ! הערב אנו יוצאים לפעולה!“

ב. בעורף. יום ראשון 23 בחדש בניחוחת פתחה רותי את הדלת ובעדנה נעלה

א. בחזית. יום ששי 21 בחדש

נוררר אופנוע על פני הכביש, פרץ בסערה אל עבר משטח הבטון גדולה-מדידת (הוא רחבת המסדרים) מהר וחפזו אל קצהו המערבי, שם יודק צריפון מטה הפלוגה, ונעצר בבלימת-פתע. מיד שגר ראובן רגליו הגמלוניות, קפץ ושמש את המשענת, היטב והזיח את האופנוע לאחור וכשנוכח כי עומד הוא יציב על עמדו, זנחו ודלג אל עבר חדר-מגורו, — הוא משכן המכיים של מחלקה א'.

רק פתח קמעה את הדלת, בעוד שבאזניו עדיין מהדדים אחרוני האקורדים של צויתת המוטור, הסתערה לחלל האויר שאגתו של איציק הסמ"מ:

„ראובן! לכל השדים! כמעט שיצאה נשמתו מרוב צפיה!“

התקרב, העלה חיור על שפתיו ואמר בנחת: „האלן ראובן. כיצד בלית? כפי שעניי ראות אתה נראה מבוסס.“

„איציק, אתה הורג. שאגתך גרועה מפגז של שלשה אינץ.“

„בלעתי הבוקר מספר ביצים נוספות, יש להכין את הגרון. תכנית האימונים היום מגוונת למדי.“ „לעזאזל. מדוע אינם מניחים לאדם לשאוף רוח ימים מספר?“

„ראובן, ראובן. שאלות של תם שואל הנה. נו, זה יספיק. יש לגשת לעבודה. צריך לקחת את הכתה ולצאת לאימונים. האכלת?“

„כן, ודאי.“ „הידועה לך תכנית האימונים להיום?“

„בהחלט. הממ. הסביר לי זאת אמש.“ „אם כך סיים את סידורך וגש לאסוף את האנשים.“

אבל בחייתק הודרו!

ראובן הניח את חפציו ומהר אל עבר משכן פיקודיו. מעבר חדרה-אוכל השתרכה, לאורכם של השבילים הפתלתולים אחרוני הסועדים. היו מהלכים להם בדו או בתלת ותוך מהלכם ישיקו בכליהם הצלילים שהסתלסלו הצטרפו יחדיו ויצרו קומפוזיציה מקורית, צורמת.

שוב יש לצאת לעבודה! והן זה עתה חזר מחופשת הלילה. אותן שעות מספר שהתיר לו הממ. להנאות. אמש טרח לילך אצל מפקדו, עמל ובלבל דעתו של זה, עד שהלז נעתר ופסק לו לילה של שהיה מחוץ למחנה. היה זה הישג של ממש! נו, שערו בנפשכם, לסחוט לילה שלם ממפקד הפלוגה! כמעט ולא יאומן! ואז הסתער על האופנוע, הדליק את המכונית וסס מבלי להרפות, במתח של 100 לשעה. סופו שהגיע לביתו תוך מחצית השעה הראשונה.

עוד הוא שקוע בהרהוריו וכבר ראה עצמו עומד ליד משכן פיקודיו. אנשיו עמדו מוכנים וחכו לבאות, אי לכך ערכם מיד והולכים אל שדה האימונים. כשהגיעו סקר חטופות את השטח, הושיבם לידו והסביר להם היטב את תכנית האימונים ומטרתה. והמטרה היתה — על הטוראים לעבור על אימוני הקרב למיניהם. וכיצד זה מופיע שם, שחור על גבי לבן, בקבודות היום של מפקד הגדוד:

„מ.פ.ק. — 08.00 — 12.00 — אימונים.“

ואימונים — למעט: לך, טול טוראך והחזר בעקביות לכל אברי גופם תורתה של מלחמה. עד כאן פקודת המגיד. אלא שהממ. הוסיף משלו ופירט: „ערוך חזרה על תרגולת קרב, ותן להם פריצה לשטח בנוי וכבוש בנינים.“ ומיד עלה בדעתו כי משהו מתחשק ועומד להתחולל. אלא, שבינתיים עמדו החיילים מושיגים ורעננים ויש להוכיח כמה פרטים פרטי פרטים נשמטו מזכרונם מעת הפעולה האחרונה. ובכלל ידוע הדבר לכל בר בי רב:

„ישיבה של בלטה מרפה איברים.“

ומי יודע, אולי טובים הם האימונים. ולאו דוקא משום אמיתותה של סיסמת המגיד:

„זינע חוסכת דם.“

כששקע הנה באימוניו שוכת אתה עולם ומלואו. העבודה הרבה המוטלת עליך אינה מניחה כל שהות בידך להרהר קמעה גם על הבית. המשפחה, הנצעה. משטששים ונמוגים כל הגעגועים הסמיריים המרסטים בלב בזמן של בלטה. וכיון ששוכת אתה כל זאת, יש לחופשה הקצרה שמקבל אתה לפתע, טעם אחר. חריף ועז יותר.

הנה, אמש כשחזר הביתה נגעה עד לבו התרגי שותה של אמו, ואפילו הכעיסתו, משום מה, בהתרו-ציות הבלתי פוסקת והשאלות הטרדניות:

„ראובן, אתה רעב, האם חפץ אתה לשותות דבר מה או שמא אינך מרגיש טוב?“ „האב, יושב ליד השולחן ומנסה לחדור בשיחתו השלוה, אל מתחת למעטה החשיבות של דברי הנה ולדלות משם מספר עובדות-אמת ממה שעושה הנה, ומה שתוקטנו. וכלום אפשר להאמין לו כי רק באימונים יעסוק ותו לא?“

כן. ואז עזב את הבית ורק אל רותי. רותי הנערה שלו. אין כמוה עלי אדמות. שד ולא בחורה. מעין לא אכזב של עליצות, להט חיים.

שרויים היו אמש במין תמיסה של אושר וחזרה. וכשתפסו לתוך חוכה של תשוקה, נבעה זו מתוך אהבה כנה הדדית, מתוך געגועים עזים. געגועים של